

ΝΕΑ

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΗΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ. Γ. Α. ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ. Γ. ΒΟΝΤΖΙΑΔΗΣ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΖ'. 15 ΜΑΪΟΥ 1860.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ.—Ἐλευθέρα παράφρασις τῆς εἰς Δημόνικον Παραινέσεως τοῦ Ἰσοκράτους μετὰ παρατηρήσεων τοῦ παραφραστοῦ.—Βίος Φενελῶνος Ἀρχιεπισκόπου Καμβραίας (συνέχεια καὶ τέλος).—Περὶ ὑγιεινῆς, ἤτοι περὶ διατηρήσεως τῆς ὑγείας (συνέχεια).—Ὁ Ἅγιος Τάφος.—Βοσπορικά.—Μία στιγμὴ τῆς ζωῆς μου (ποίημα).—Περὶ τῆς Νήσου Μεγίστης.—Ὁ Παῖξ Τρέχας (διήγημα διδακτικόν (συνέχεια).

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΑΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ 4 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΚΑΙ ΛΗΓΟΥΣΙ ΤΗΝ 34 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

ΤΙΜΗ ΕΤΕΡΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΡΩΤΕΑ.

Ἐν Σμύρνῃ	Λίρ. Ὄθωμ.	4[2]	✿	Ἐν Γαλλίᾳ	Φράγ.	17
Ἐντὸς τοῦ κράτους . . .	μετ' ἀργυρᾶ	3	✿	Ἐν Ἰονίῳ πολιτείᾳ.	Σελίν.	12
Ἐν Ἑλλάδι	Δρχ.	4½	✿	Ἐν Ἀγγλίᾳ.	»	15
Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ. . .	Φιορ.	7	✿	Ἐν Ῥωσσίᾳ.	ροῦβ. ἀργυρᾶ	5
Ἐν Λιγύπτῳ.	μετ' ἀργυρᾶ	3	✿	Ἐν Ἠγεμονίαις.	Φιορ.	7

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ,

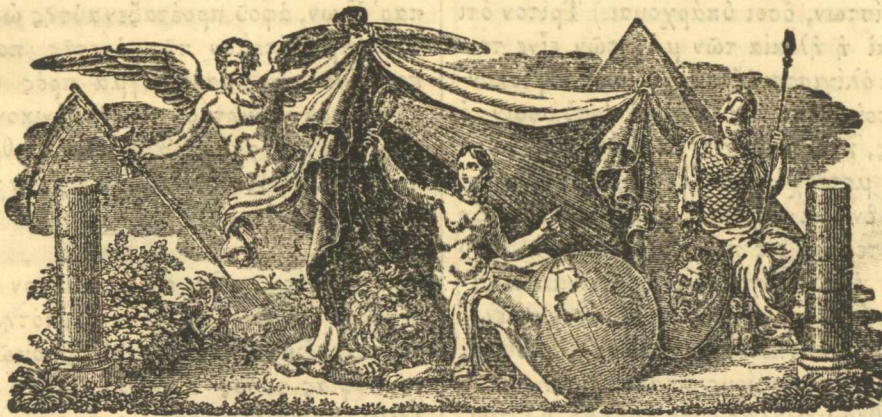
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ.

1860.

ΝΕΑ ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΡΠΝΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

« Ὁ Χρήσιμ' εἰδώς, οὐχ' ὁ πόλλ' εἰδώς σοφός. »

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἐν ΣΜΥΡΝῃ, τῇ 15 Μαΐου 1860.

Ἄριθ. 17.

ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΙΣ ΔΗΜΟΝΙΚΟΝ
ΠΑΡΑΙΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΤΑ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΤΟΥ.

Προσφι. εἰς τῆς Ἀποθήκης Ἐ. Λόγιοι Συναίχται!

Συνειθίζουσι νὰ προσαρτῶσιν ὡς ἐπιφυλλίδα εἰς τε τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας μεταφράσεις διαφόρων μυθιστορημάτων, ὡς παρυφὴν τινα δῆθεν τῆς ὅλης ἐσθιότητος των· ἀλλ' ὑμεῖς, συνεπεῖς πρὸς τὰς ἀρχὰς ὑμῶν μάλιστα, τί βλάπτει ἴν', ἀντὶ τοιαύτης ἐπιφυλλίδος, ἀναρτήσετε τῇ μικρᾷ μὲν, ὡς ἀρτιγενεῖ εἰσέτι, μεγίστη δέ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν προορισμὸν αὐτῆς, λευχίμοι Ἀποθήκη συνεχῆ καὶ ἐλευθέραν παράφρασιν τῶν ἀρχαιοτέρων ἐκείνων Εὐαγγελιστῶν, ἧτοι Ἐενοφῶντος, Ἰσοκράτους, Πλάτωνος, Πλουτάρχου καὶ τοσούτων ἄλλων;—Ἐπ' ἀληθείας τίς ποτε δύναται ν' ἀναγνώσῃ τὸν πρὸς Δημόνικον τοῦ Ἰσοκράτους, τὸν περὶ τοῦ πῶς ἂν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελοῖτο τοῦ Πλουτάρχου, τὸν Φαίδωνα τοῦ Πλάτωνος, τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ Ἐενοφῶντος, καὶ νὰ μὴ ὀνομάσῃ αὐτοὺς ἀρχαιότερους τῶ ὄντι Εὐαγγελιστᾶς;

Ἐχομεν λοιπὸν θησαυρὸν ἀκένωτον, πηγὴν ἀνεξάντλητον, τὰ ἀείμνηστα τῶν ἀειδί-

μων καὶ εὐκλεῶν ἡμῶν προγόνων συγγράματα, τῶν ὁποίων μὲ λύπην τοῦ τις δύναται νὰ παρατηρήσῃ ὅτι ἡ πραγματικὴ πρὸς τοὺς ἀπογόνους τῶν συγγραφέων αὐτῶν ὠφέλεια ἐντελέστατα ἐναυάγησε· καθότι σημερον ταῦτα εἰς οὐδὲν ἄλλο σχεδὸν χρησιμεύουσιν, εἰμὴ ὡς μέσα μόνον ἐκμαθήσεως παρὰ τοῖς σπουδάζουσι τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἧτοι ὡς τύποι, ἐφ' ὧν οὔτοι νὰ ἐφαρμόζωσι τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν σύνταξιν. Ὡ! πόσον ἤθελον σχετλιάσειν οἱ ἀκάματοι καὶ ἐνάρετοι αὐτῶν συγγραφεῖς, ἂν ποτε ἔλειπον τὸν τῶν νεκρῶν κευθμῶνα καὶ ἔβλεπον τὸ εὐτελὲς ἔργον, ὅπερ ἀπέναντι τῶν μεγίστων ἐλπίδων αὐτῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκτελοῦσι! Πόσα ἄρα γε παράπονα καθ' ἡμῶν, οὓς τινὰς ἤθελον θεωρήσειν ὡς δαδούχους αὐτῶν, θὰ ἐξετόξευον, καὶ δικαίως ἴσως;

Πῶς; δὲν φροντίζομεν ἡμεῖς οἱ διδάσκαλοι ν' ἀναπτύσσωμεν πρὸς τοὺς μαθητὰς ἡμῶν καὶ τὴν ἐννοιαν τῶν συγγραφέων, καὶ νὰ προτρέπωμεν αὐτοὺς ὅπως καὶ ἐφαρμόζωσιν εἰς τὸν βίον αὐτῶν τὰς πολυτίμους ταύτας διδασκαλίας;—Μάλιστα, σύμφημι· ἀλλ' ἄς παραβάλωμεν πρῶτον, φίλοι, τὸ ποσὸν τῶν μαθητῶν πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἔξω, ἤδη ταύτης τῆς ἡλικίας, ὧν περ οἱ πλείστοι χάριτι θείᾳ τὴν σημερον ἀναγινώσκουσι καὶ ἐννοοῦσι τὴν λαλουμένην γλῶσσάν μας, δὲν ἐννοοῦσιν ὅμως

την παλαιάν. Δεύτερον ἄς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι πολλὰ ἐκ τῶν ὄσα παραδίδομεν διδάσκουσι μὲν ἐπωφελέστατα μαθήματα, μηδὲν δὲ συνάδοντα πρὸς τὴν ἡλικίαν τῶν μαθητευόντων (ὡς λ. χ. ὁ Ἀρειοπαγετικός τοῦ Ἰσοκράτους ἐκ τῶν πλείστων, ὅσοι ὑπάρχουσι.) Τρίτον ὅτι ἡ κρίσις καὶ ἡ ἡλικία τῶν μαθητῶν εἶνε τοιαύτη, ὥστε ὀλίγοιτοί ἐξ αὐτῶν ἴσως εὐρίσκονται, πρὸς τοὺς ὁποίους κάμνει ἐντύπωσιν ὁ συγγραφεὺς, κτλ. κτλ. τὰ ὅποια ὡς τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα μετερχόμενοι δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι γνωρίζετε· ἐνῶ οἱ πατέρες αὐτῶν ὄριμον ἤδη κρίσιν σχόντες καὶ εἰς πολυποικίλους τοῦ βίου περιπετείας ἐμπεπλεγμένοι, ὡς πειναλέοι τινὲς λέοντες θέλουσι καταβροχθίζει τὰς σελίδας, παρὰ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ πορισθῶσι τὰς ὧν δέονται σωτηρίους διδασκαλίας.

Δὲν διήλθον μεγάλας οὔτε πολλὰς Ἑλληνικάς βιβλιοθήκας, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀνέγνων ἢ εἶδον, τί ἀπήντησα; ἐκτὸς τῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς συγγραφῶν ἐν ἑλληνικῷ κειμένῳ ἀπάντων, ἔπειτα μεταφράσεις Γάλλων συγγραφῶν, μεταφράσεις Λατίνων, μεταφράσεις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ, ἐκ τοῦ Βραχμανικοῦ ἀκόμη ἂν θέλετε μεταφράσεις ὁμοῦ Ἑλλήνων συγγραφῶν σπανιώτατα! Ἄς τοὺς μεταφράζωσιν οἱ Εὐρωπαῖοι εἰς τὰς γλῶσσάς των, ἡμεῖς τί τοὺς θέλομεν ἐν μεταφράσει; τοὺς ἔχομεν ἐν πρωτοτύπῳ καὶ διατί; διὰ νὰ στολιζώμεν τὰς βιβλιοθήκας μας.— Ἄς ἀρχίσωμεν λοιπὸν, φίλοι συνάδελφοι, ἄς ἀρχίσωμεν ν' ἀρῶμεθα τὴν ἐκ τῆς ἀκενῶτου ταύτης πηγῆς ὠφέλειαν καὶ ἄς βρῶμεν ταύτην ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θέσεως, ἐφ' ἧς ἐπικάθηται ἡ δημοσιογραφία, ἀπὸ τῆς ἐν ἀρξάμενοι μέχρι πρὸς ἐσπέραν, ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν καὶ τοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς δήμοις, ἀπερ ἀπὸ τοῦ ὀχήματός του ὁ Λουκιανὸς ἐπεσκόπει. Τότε, νομίζω, τότε ἡ ἱερά κόνις τῶν σοφῶν ἡμῶν Προγόνων θέλει ἀγαλλιᾶσαι καὶ αἱ ἱεραὶ αὐτῶν σκῆαι θέλουσι μᾶς χειροκροτήσει.

Διὰ ταῦτα ὅθεν λαμβάνω τὴν τόλμην ὁ ὑποφαινόμενος εἰς τῶν συνδρομητῶν τῆς Νέας Ἀποθήκης ἵνα τῇ προσφέρω ὡς μικρὸν τι δῶρον τὴν ἐπομένην παράφρασιν τῆς πρὸς τὸν Δημόνικον παραινετικῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἰσοκράτους, ἐπιφυλαττόμενος ὅπως, τοῦ καιροῦ ἐπιτρέψαντος, τῇ δουλεύσω ἐπιπαξιώτερον.

Ἐν πρώτοις ἀμφιβάλλουσιν αἱ φιλολόγοι ἂν ὁ μνησθεὶς λόγος εἶναι σύγγραμμα τοῦ Ἀθηναίου Ἰσοκράτους ἢ τοῦ Ποντικοῦ, ὅστις ὑπῆρξε μαθητὴς του· ἀλλ' ἀδιάφορον τρόπο

πρὸς ἡμᾶς. Ὁ ἠθικώτατος ἀνὴρ οὗτος, ὁσιδῆποτε καὶ ἂν ἦτο, ὑποτίθησι τινὰ Δημόνικον Ἰππονίκου, παιδεῖαν ἐπιθυμοῦντα, πρὸς ὃν ἐν εἶδει ἐπιστολῆς λέγει βρῆται ἐν πρὸς ἕν ἅπαντα, ὅσα χρεωστέ τις νὰ πράττη, διὰ ν' ἀγαπᾶται παρ' ὄλων, ἀφοῦ προέταξεν αὐτῆς ὡς προοίμιόν του λαμπρότατον τῆς ἀρετῆς πανηγυρικόν, προτείνας ὡς παράδειγμα πρὸς ἀπομίμησιν αὐτὸν τὸν γεννητόρα του Ἰππόνικον, τοῦ ὁποίου εἰ πάσας τὰς πράξεις καταριθμήσαιτο, ἐπιλίποι ἂν αὐτοὺς, λέγει ὁ πᾶς χρόνος.

« Πρῶτον, » λέγει, « καθήκον σου εἶνε νὰ σέβησαι τὸν Θεόν. » Ἡδὴ ταύτης φρονημάτων μεταξὺ Ἰσοκράτους καὶ Σολομώντος « Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου. » Πλὴν ὅχι μόνον, λέγει, με ἀφιερῶματα εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ φαινόμενος πιστὸς εἰς τοὺς ὅρκους σου· διότι τὸ πρῶτον δεικνύει νὰ ἔχῃς πολλὰ χρήματα, ἐνῶ τὸ δεύτερον εἶναι τρανωτάτη ἀπόδειξις ὅτι εἶσαι ἐνάρετος. Νὰ προσεύχεσαι δὲ πρὸς Αὐτὸν καὶ μόνος σου μὲν πάντοτε, ἀλλ' ὅμως πολὺ περισσότερον εἰς τὰς ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἄλλων συμπολιτῶν σου· διότι δεικνύεις τοιοῦτοτρόπως, ὅτι καὶ τὸν Θεὸν τιμᾶς καὶ τοὺς θρησκευτικοὺς νόμους φυλάττεις.

Β'. Μετὰ τὸν Θεὸν λαμβάνει τοὺς γονεῖς ἀμέσως ὑπ' ὄψιν ὁ ἐνάρετος τοῦ Δημόνικου διδάσκαλος, καὶ συντομώτατα « ὅπως θέλεις, » λέγει, νὰ φέρωνται πρὸς σὲ οἱ παῖδες σου, φέρου καὶ σὺ πρὸς τοὺς γονεῖς σου. — Ὡ! τί ἀκριβεστάτη μερικοποίησις τοῦ εὐαγγελικοῦ λόγιου « ὅπως θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς ὁμοίως. »

Γ'. Μετὰ τοὺς γονεῖς ὁ Δημόνικος βεβαίως δὲν εἶχεν ἄλλο νὰ παρατηρήσῃ εἰμὴ ἑαυτὸν, καὶ τούτου μάλιστα τὸ σῶμα, ὡς εὐκολώτερα ταῖς αἰσθήσεσιν ὑποκείμενον. Διὸ « φρόντιζε, » λέγει, νὰ ἔχῃς τὸ σῶμά σου ὑγιὲς καὶ ὀχι ῥωμαλαῖον, διότι ἡ μεγάλη ἀνδρία κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ παραμελῇ τὴν ψυχὴν του.

Δ'. Ὑποθέτων ἐν συναναστροφῇ τὸν Δημόνικον, τὸν συμβουλεύει ἵνα οὔτε γέλωτας ἀναισχύντους καὶ θορυβώδεις ἀγαπᾷ, οὔτε με ἀυθάδειαν καὶ προπέτειαν ὀμιλῇ· διότι τὸ πρῶτον λέγει, δεικνύει μικρόνοιαν καὶ τὸ δεύτερον ἀπερισχεσίαν.

Ε'. Τί περιεκτικώτατη καὶ λαμπρὰ ἡ παραίνεσις « ἂ ποιεῖν αἰσχρὸν, ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν, » ἦτοι ὅσα εἶνε ἐντροπὴ νὰ τὰ κάμῃς, ταῦτα ἔχε πάντοτε εἰς μνήμην ὅτι εἶνε ἐντροπὴ καὶ νὰ τὰ λέγῃς! — Τοὺς Εὐαγγελιστὰς μὲν ὄχι, ἀλλὰ τὸν Ἡσίοδον ὁμοῦ

εἶχες ὑπ' ὄψιν, σεβαστέ μοι Ἰσοκράτες! « Λόγος σκευὴ ἔργου. » Βέβαια, ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ γενικῶς ἡ θεϊκὴ σου, τόλμῃ εἰπεῖν, διδασκαλία, ὅα ἔλειπον τοῦλάχιστον τὰ 9|10 τῆς ἐπιπολαζούσης αἰσχροῦτος, ἦτις μυρίας ὄσας ἐπιφέρει πληγὰς καὶ βραπίσματα εἰς τὴν κοινωνίαν.

ΣΤ'. Ἀκόμη καὶ διὰ τὴν διάθεσιν τοῦ προσώπου λαμβάνει πρόνοιαν ὁ ἐντελὴς ἄνθρωπον νὰ μορφῶνῃ ἐπιχειροθεῖς Ἰσοκράτης. Ὅχι, λέγει, με καταϊδασμένα μούτρα νὰ φαίνηται εἰς τὸν κόσμον, ἀλλὰ με πρόσωπον ὡς νὰ σκέπτηται· διότι τὸ μὲν πρῶτον σὲ χαρακτηρίζει ὡς ἄνθρωπον ἀνάγωγον, ἀγροίκον καὶ μηδαμινόν, τὸ δ' ἕτερον ὡς φρόνιμον.

Ζ'. Τέσσαρά τινα, λέγει, εἶν' ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα κάμνουσι τὸν νέον ἐνάρετον· εὐταξία, αἰδῶς, δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη. Μὴ ἐλπίσης δὲ ποτέ, προστίθησιν, ὅτι θηκάμης ἀναίσχυτόν τι, τὸ ὅποσον οἱ ἄλλοι δὲν θὰ τὸ μάθωσιν. — Ἄς ἐνθυμηθῶμεν καὶ ἐνταῦθα τὸ « οὐκ ἐσι κρυπτόν ὃ οὐ μὴ φανερόν γενήσεται. »

Η'. Ἐν ταύτῃ τῇ συμβουλῇ ἀνακεφαλαιοῖ τὸν τρόπον τινὰ ἐν συνόψει τὰ οὐσιωδέστερα τῶν ἀνωθι ρηθέντων, ἦτοι τὸν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον, τὴν πρὸς τοὺς γονεῖς τιμὴν, τὴν εἰς τοὺς νόμους ὑποταγήν, καὶ προστίθησιν ὅτι ὀφείλει νὰ ἦνε ὡς πρὸς τοὺς φίλους τοῦ αὐτοῦ· ἀκόμη αἰδήμων, ὅπερ ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἐν γένει ἀνωθι ρηθὲν « ἂ ποιεῖν αἰσχρὸν ταῦτα νόμιζε μηδὲ λέγειν εἶναι καλόν. » Ἀλλὰ τὸ « τοὺς δὲ γονεῖς τίμα » δὲν σοι ἀναπολεῖ, φίλε ἀναγιώστα, τὸ « τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς; »

Θ'. Ἐλθῶμεν λοιπὸν καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τῶν διασκεδάσεων, πρὸς τὰς ὁποίας φύσει ῥέπει ὁ ἄνθρωπος. Ὅχι, λέγει, μὴ θηρεύῃς τὰς ἡδονὰς ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας θηρεύουσι καὶ τὰ ἄλογα ζῶα, διότι αὐταὶ σοὶ φέρουσι κεφαλόπονόν· ἀλλ' ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι σὲ καθιστῶσι γνωστὸν εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ὡς ὠφελούμενον παρ' αὐτῶν, διότι αὐταὶ μόναι εἰσὶν αἱ προξενούσαι ἀκραίφνη εὐχαρίστησιν.

Ι'. Ἀλλ' ἂν ποτε φθονεροὶ τινες ψευδῶς με κατηγορήσωσι, ν' ἀδιαφορήσω; ἐρωτᾷ δὴθεν ὁ Δημόνικος· ὄχι, λέγει, φοβοῦ, πρόσχευε καλά, διότι ὁ κόσμος δὲν ἐξετάζει πολὺ τὰ πράγματα, νὰ πληροφωρηθῇ τὴν ἀλήθειαν· ἀλλ' εὐκόλως πιστεύει ὅτι ἀκούσῃ.— Ἐνταῦθα πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὸ τοῦ Χαιρωνέως φιλοσόφου « Ὅταν λεχθῇ τι μὴ ἀληθές, οὐχ, ὅτι ψευδὸς ἐστὶ, δεῖ καταφρονεῖν καὶ ἀμελεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν τί τῶν ὑπὸ σοῦ λεγομένων ἢ πραττο-

μένων ἢ σπουδαζομένων ἢ συνόντων ὁμοιότητα τῇ διαβολῇ παρέσχηκε, καὶ τοῦτο δεῖ εὐλαβεῖσθαι καὶ φεύγειν. Πλευταρχ. Περὶ τοῦ πῶς ἂν τις ὑπ' ἐχθρῶν ὠφελείτο.

ΙΑ'. Ὡς ἐμβαίνων πρόπον τινὰ εἰς τὴν ἀρχὴν δευτέρου κεφαλαίου ὁ Ἰσοκράτης ρίπτει ἐν βλέμμα ἐπὶ ὄλων ἐν γένει τῶν πράξεων, τὰς ὁποίας θὰ κάμῃ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὁ Δημόνικος· καὶ, ὄλαι σου, λέγει, αἱ πράξεις ἄς ἦνε τοιαῦται, ὥστε ὀσιδῆποτε καὶ ἂν τὰς μάθῃ, (διότι νὰ τὰς κρύψῃς εἶνε ἀδύνατον) νὰ μὴν ἐντραπῆς. Τὰ μάλιστα δὲ θὰ σ' ἐπαινῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ἂν δὲν κάμῃς ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια θὰ ἐπέπληττες τοὺς ἄλλους.

ΙΒ'. Μὴ βαρύνῃσαι, λέγει, τοὺς δρόμους, ἂν πρόκηται νὰ μεταβῆς πρὸς τινὰ, ὅστις διδάσκει ἐπωφελῆ πράγματα. Διότι εἶν' ἐντροπὴ οἱ μὲν ἔμποροι νὰ ῥιψοκινδυνεύωσι τὴν ζωὴν των, διαπλέοντες τοσοῦτον μεγάλην πελάγη, διατί; διὰ ν' αὐξήσωσι τὴν χρηματικὴν των κατάστασιν, οἱ δὲ νέοι νὰ μὴν ὑποφέρωσιν οὔτε τοὺς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς δρόμους, διὰ νὰ καλλιτερεύωσι τὴν ψυχὴν των. Ἐπειτα ἔχε ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ πολλὰ μαθήματα εἶνε προτιμότερα ἀπὸ τὰ πολλὰ χρήματα· διότι ταῦτα μὲν ταχέως σ' ἀφίνουσιν, ἐκεῖνα ὁμως διὰ παντός διαμένουσιν, ἐπειδὴ ἡ σοφία μόνη ἀπὸ τὰ κτήματα εἶναι ἀθάνατος. Ἐπομένως, λέγει, πρέπει νὰ ἐξοδεύῃς ὅλας ἐκεῖνας τὰς στιγμάς, αἰτινες ἤθελον σοὶ μένει ἀπὸ τὰς ἐργασίας σου εἰς τὸ ν' ἀκούῃς μ' εὐχαρίστησιν σου διδασκαλίας· διότι τοιοῦτοτρόπως θὰ συμβῇ ὥστε σὺ μετ' εὐκολίας νὰ μάθῃς ὅσα οἱ ἄλλοι μετὰ δυσκολίας ἐφεύρον· ἀλλ' ὅμως τότε, λέγει, θὰ μάθῃς πολλὰ, ἐὰν ἀγαπᾷς νὰ μανθάνῃς· καὶ ὅσα μὲν ἐξεύρεις διατηρῆς ἐν τῇ μνήμῃ σου διὰ τῆς μελέτης, ὅσα δὲ ἀγνοεῖς μανθάνῃς διὰ τῆς ἐπιμελείας· διότι εἶνε ἐπίσης ἐντροπὴ ν' ἀκούσῃς ἐπωφελῆ τινα λόγον καὶ νὰ μὴ τὸν μάθῃς, ὡς καὶ ὅταν οἱ φίλοι σου σοὶ δώσωσι τι δῶρον, ὡς βάνουσσος νὰ τ' ἀποβάλῃς.

ΙΓ'. Εἰς τὴν συμπεριφορὰν σου γίνου φιλοπροσῆγορος, εἰς δὲ τὰς ὀμιλίαις σου εὐπροσῆγορος· εἶνε δὲ φιλοπροσῆγορος μὲν ὅστις προσαγορεύει (χαιρετᾷ) τοὺς ὅσοι τὸν ἀπαντῶσι καθ' ὁδὸν ἀναλόγως ἕκαστον τῆς ἀτομικῆς του ἀξίας, εὐπροσῆγορος δὲ ὅστις ὀμιλεῖ πρὸς αὐτοὺς με γλυκύτητα.

ΙΔ'. Γλυκὺς μὲν φαίνου πρὸς ὅλους, συνασταρέφου ὁμως με τοὺς καλλιτέρους, διότι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ ἐκείνου μὲν δὲν θὰ μισῆσαι, ἀπὸ τούτους δὲ θὰ ἀγαπᾶσαι.

ΙΕ'. Τὰς ἐπισκέψεις σου μὴ κάμῃς πυκνά πρὸς τοὺς αὐτοὺς, οὔτε ἐκτεταμένως περὶ τῶν

αυτῶν ἀντικειμένων· διότι εἰς ἅπαντα ὑπάρχει καὶ ὁ κόπος.

ΙΣ'. Γύμναζε τὸν ἑαυτὸν σου εἰς κόπους ἐκουσίους, διὰ νὰ δύνασαι νὰ ὑποφέρῃς καὶ τοὺς ἀκουσίους, ἂν τύχωσιν.

ΙΖ'. Προσπάθει νὰ ἦσαι ἐγκρατὴς εἰς ὅλα ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶνε ἐντροπὴ νὰ κυριεύηται ἡ ψυχὴ, ἢτοι εἰς τὰ κέρδη, τὸν θυμὸν, τὰς διασκεδάσεις, τὴν λύπην· θὰ γείνης δὲ τοιοῦτος, ἂν κέρδη μὲν στοχασθῇ· ὅτι εἶναι ὄχι ὅσα θὰ σὲ καταστήσωσι πλούσιον, ἀλλ' ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων θέλεις καταστῆ περισπούδαστος μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων· ὡς πρὸς τὸν θυμὸν δὲ, ἂν φέρῃσαι πρὸς τοὺς ὅσοι δὲν σφάλουσιν ὅπως ἤθελες ἐπιθυμήσει νὰ φερθῶσι καὶ πρὸς ἐσὲ οἱ ἄλλοι, ὅταν οὐ σφάλῃς· ὡς πρὸς τὰς διασκεδάσεις δὲ, ἂν λάβῃς ὑπ' ὄψιν ὅτι εἶνε ἐντροπὴ τοὺς μὲν δούλους σου νὰ ἐξουσιάζῃς, ἀπὸ δὲ τὰς διασκεδάσεις νὰ ἐξουσιάζῃσαι· ὡς πρὸς τὰ δυσάρεστα δὲ, ἂν συλλογίζῃσαι τὰς δυστυχίας τῶν ἄλλων καὶ ἐνθυμῆσαι ὅτι καὶ σὺ εἶσαι ἄνθρωπος.

ΙΗ'. Μὲ περισσοτέραν προφύλαξιν φύλαττε τὰ μουσικὰ τὰ ὁποῖα σοὶ ἐμπιστεύονται, παρὰ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα· διότι πρέπει οἱ ἐνάρετοι ἄνδρες νὰ φαίνωνται ὅτι παρέχουσιν ἀξιοπιστοτέραν ἐγγύησιν διὰ τῆς διαγωγῆς των παρὰ διὰ τοῦ ὄρκου. Σὺ δὲ μὴ λέγῃς εἰς οὐδένα τὰ μουσικὰ σου, ἐκτὸς μόνον ἂν ἐπίσης συμφέρῃ νὰ σιωπῶνται τὰ πράγματα καὶ εἰς ἐσὲ, ὅστις τὰ λέγεις, καὶ εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι τ' ἀκούουσιν.—Ἴνα ἰδῇ τις ὁποῖα τραγικὰ ἀποτελέσματα ἐπέφερον ἡ παράβασις τῆς Ἰσοκρατικῆς ταύτης συμβουλῆς, ἃς ἀναγνώσῃ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰεροῦ ἀγῶνος.

ΙΘ'. Στοιχάζου ὅτι ἔχεις χρέος νὰ μὴ δίδῃς πίσιν πρὸς τοὺς κακοβούλους, ὡς καὶ νὰ πιεσθεύῃς τοὺς ἐναρέτους.

Κ'. Ὁρκον, τὸν ὁποῖον σοὶ ἐπιβάλλουσιν, δέχου διὰ δύο μόνον αἰτίας· ἢ τὸν ἑαυτὸν σου διὰ ν' ἀπαλλάξῃς ἀπὸ κατηγορίαν, ἢ τις σοὶ προξενεῖ αἰσχύνην, ἢ φίλους σου διὰ νὰ σώσῃς ἀπὸ μεγάλους κινδύνους· διὰ χρήματα ὁμῶς πώποτε μὴν ὁμώσῃς, οὔτε καὶ δίκαιον ἂν ἔχῃς· διότι ἄλλοι μὲν θὰ εἴπωσιν ὅτι ψευδῶς ὠρκίσθης, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶσαι φιλάργυρος.

ΚΑ'. Ποτὲ μὴ κάμῃς τινὰ φίλον, πρὶν ἐξετάσῃς πῶς ἐφέρθη πρὸς τοὺς προσητερινούς φίλους του· διότι ἀφεύκτως θὰ φανῇ καὶ πρὸς ἐσὲ τοιοῦτος, ὁποῖος ἐφάνη καὶ πρὸς ἐκείνους.

ΚΒ'. Μὴ βιάζῃσαι νὰ κάμῃς τινὰ φίλον σου, ἀλλ' ἀφοῦ τὸν κάμῃς, προσπάθει καὶ νὰ τὸν διατηρῇς· διότι ἐπίσης εἶνε ἐντροπὴ νὰ μὴ ἔχῃ τις οὐδένα φίλον, ὡς καὶ καθ' ἑκάστην

συντρόφους νὰ ἀλλάττῃ.—Ἐνταῦθα πρόσθεε τὸ γνωστὸν « Ἀγάπα τὸν τὸν φίλον σου μὲ τὰ ἐλαττώματά του. »

ΚΓ'. Δοκίμαζε μὲν τοὺς φίλους σου, πλὴν καὶ δίχως νὰ βλάπτῃσαι. Τοῦτο δὲ δύνασαι νὰ ἐπιτύχῃς, ἂν, χωρὶς νὰ χρειάζῃσαι τι, προσποιηθῇς ὅτι σοὶ ἀναγκαιοῖ, καὶ ἂν ἐκμυστηρῇσαι πρὸς αὐτούς ὡς μουσικὰ δὴθεν πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων δὲν σοὶ μέλει καὶ ἂν κοινοποιηθῶσιν· διότι ἂν μὲν ἀποτύχῃς, δὲν θὰ ὑποσῆς οὐδεμίαν βλάβην, ἂν δὲ ἐπιτύχῃς, τὴν διαγωγὴν αὐτῶν καλλίτερα θὰ γνωρίσῃς, δύνασαι ἐξ προσέτι νὰ δοκιμάζῃς τοὺς φίλους σου καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἤθελον φερθῆ πρὸς ἐσὲ ἐν περιπτώσει τινὸς δυστυχίας σου, ἢ ἀπὸ τὴν βοήθειαν, τὴν ὁποίαν ἤθελον σοὶ χορηγήσει ἐν περιπτώσει τινὸς κινδύνου· διότι « τὸ μὲν χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγιγνώσκομεν » λέγει ἡ παροιμία.

ΚΔ'. Πῶς λοιπὸν εἰς τοιαύτας περιστάσεις δύναται τις νὰ εὐδοκίμη παρὰ τοῖς φίλοις του;—Ἄν, λέγει, δὲν περιμένῃς νὰ σὲ παρακαλέσωσιν ἐκεῖνοι, ἀλλ' αὐτόκλητος τρέχεις πρὸς βοήθειάν των, ὡσάντις ἔχωσιν ἀνάγκην αὐτῆς· διότι ἐντροπὴ μὲν εἶνε νὰ καταβάλλῃται τις ἀπὸ τοὺς κακοποιούς ἐχθρούς του, ἀλλ' ἐπίσης ἐντροπὴ εἶνε καὶ νὰ μὲνη κατώτερος ἀπὸ τοὺς φίλους του ὡς πρὸς τὰς ἀμοιβαίας εὐεργεσίας.

ΚΕ'. Θεώρει ὡς ἀγαπῶντάς σε ἐκείνους, οἵτινες ὄχι μόνον σὲ συλλυποῦνται εἰς τὰς δυστυχίας σου, ἀλλὰ καὶ δὲν σὲ φθονοῦσιν εἰς τὰ εὐτυχήματά σου· καθότι πολλοὶ, ὅταν μὲν δυστυχῶσιν οἱ φίλοι, πράγματι συλλυποῦνται καὶ αὐτοὶ μαζί των, ὅταν ὁμῶς εὐτυχῶσι τοὺς φθονοῦσι.

ΚΣ'. Ἐνθυμοῦ τοὺς ἀπόντας φίλους σου ἐνώπιον τῶν παρόντων, διὰ νὰ φαίνῃσαι ὅτι καὶ τούτους, ὅταν λείψωσι, δὲν θέλεις τοὺς λησμονεῖ.—Ἐνταῦθα πιθανόν τις νὰ κατηγορήσῃ τὸν Ἰσοκράτην ὡς ὑποκριτὴν διδάσκοντα· ἀλλ' ἀπαγε! διότι πρῶτον μὲν αἱ συμβουλαὶ του αὐταὶ προτίθενται ἵνα καταστήσωσιν ἀξιαγάπητον τὸν μαθητὴν του παρ' ἅσας· καὶ δεῦτερον μετὰ ἐνός τουλάχιστον φίλου του πάντοτε εὐρισκόμενός τις, ἰδοὺ ὅτι θέλει ἐνθυμεῖσθαι ἅπαντας τοὺς ἄλλους, ἄλλοτε δὲ καὶ αὐτὸν μετ' ἄλλων πάλιν συνομιλῶν.

ΚΖ'. Ἄν θέλῃς νὰ κάμῃς τινὰ φίλον σου, ἐπαίνειν τον ἐνώπιον ἀνθρώπων, οἵτινες θὰ τῷ ἀπαγγεῖλωσι τοὺς ἐπαίνους σου· διότι ἀρχὴ τῆς μὲν φιλίας εἶνε ὁ ἐπαινος, τῆς δὲ ἐχθρας ἡ κατηγορία. Πρὸς τούτοις δὲ, ἂν ἀγαπᾷς τοὺς ὅσοι προσπαθοῦσι νὰ σ' εὐχαρισήσωσιν εἰς

πράγματα, βλάπτοντά σοι, δὲν θὰ ἔχῃς ποτὲ φίλους οἱ ὅποιοι νὰ ὀργίζωνται κατὰ σοῦ διὰ τὸ καλὸν σου.—Μαθηταί! ἐγχαράξετε χρυσίαις γράμμασιν εἰς τὸν νοῦν σας τὴν συμβουλὴν ταύτην τοῦ Ἰσοκράτους, καὶ ἐνθυμεῖσθε πάντοτε ὅτι οἱ ἐπιπλήττοντές σας διδάσκαλοι εἰσιν οἱ ἀριστοὶ φίλοι σας. Ἀπ' ἐναντίας δὲ οἱ παραβλέποντες καὶ δικαιολογοῦντες τὴν ἀμελείαν σας, οἱ χεῖρισται ἐχθροὶ σας.

ΚΗ'. Ἐπεθύμει νὰ ἦσαι ὡς πρὸς τὰ φορέματά σου φιλόκαλος, ἀλλ' ὁμῶς ὄχι καὶ καλωπιστής· εἶνε δὲ φιλόκαλος μὲν ὅστις θέλει νὰ φαίνηται μεγαλοπρεπής, καλωπιστής δὲ ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ στολιζήται μὲ περιττὰ πράγματα, ὡς αἱ φιλάρεστοι γυναῖκες π. χ.

(Ἐπιτελεῖ συνέχεια.)

ΒΙΟΣ ΦΕΝΕΛῶΝΟΣ.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΜΒΡΑΙΑΣ (Cambrai).

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν Βερσάλλην ἐπεθύμει νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὸ στρατεῦμα, ἀλλ' ὁ γενικὸς ἐλεγκτής (Contrôleur général) παρέστησεν εἰς τὸ συμβούλιον ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τῷ προμηθεύσῃ χρήματα. Ὁ ἡγεμὼν ἐπρότεινε « νὰ ὑπάγῃ ἀνευ συνοδίας εἰς τὸ στρατεῦμα, καὶ ἐκεῖ νὰ ζῇ ὡς ἀπλοῦς ἀξιωματικός, καὶ νὰ τρώῃ, ἂν ἦτο χρεῖα, τὸν ἄρτον τοῦ στρατιώτου. » Οὕτως ἐξεφράζετο· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκθέσῃ τὸν ἐγγονὸν του εἰς τρομερὰν ἔνδειαν.

Ἡ δριμύτης τοῦ χειμῶνος ἐπνήξῃσε τὴν ἐλλειψὴν τῶν τροφίμων, ἐξ ἧς ἐπασχεν ὁ λαὸς καὶ τὰ στρατεύματα. Ὁ Φενελὼν ἔδωκε προθύμως εἰς ὅλην τὴν χώραν τὸ παράδειγμα τοῦ νὰ προμηθευθῶσι οἱ τὸν πρὸς ζωοτροφίαν τῶν στρατευμάτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔτος τοῦ 1709 ἐστῆθη πολλὰ δυστυχῆς, δὲν ἠδυνήθη, μὲ ὅλας τὰς γενναίας αὐτοῦ προσπάθειας, νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς λίαν κατεπειγούσας ἀνάγκας τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν κατοίκων· τότε ἠναγκάσθη νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἐπιμελητὴν (intendant) τοῦ στρατεύματος μίαν συλλυπητήριον ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας τοῦ φαίνεται τοσοῦτον καθαρῶς, ὅσον καὶ ἡ γενικὴ στέρησις.

Ἡ ὀλέθριος, ἂν καὶ ἐνδοξος, διὰ τὴν Γαλλίαν ἡμέρα τοῦ Μαλπλακουέτου (χωρίου) ἐπέθηκε δεινὰ ἐπὶ δεινῶν, καὶ εἰς ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ἡ διαγωγὴ τοῦ Φενελῶνος ἐγένετο τὸ ἀντικείμενον γενικοῦ θαυμασμοῦ· ὁ οἶκος

αὐτοῦ ἦτον ἀνοικτός εἰς πλῆθος ἀξιωματικῶν καὶ στρατηγῶν ἦτο, λέγει ὁ Ραμσάης, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀσθενῶν ὡς καλὸς πατήρ.

Τὸ σέβας τὸ ὁποῖον ἐνέπνεε δὲν περιωρίζετο μόνον εἰς τοὺς συμπολίτας του. Τὰ συγγάμματά του καὶ μάλιστα ὁ Τηλέμαχος του, περὶ τοῦ ὁποῖου θέλομεν μετ' ὀλίγον ἀμιλήσει μὲ περισσοτέραν ἐκτασιν, ἔκαμαν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ξένους· ὁ δὲ πρίγκιψ Εὐγένιος, ὁ δούξ τῆς Ὀρμόνδας (Ormond), ὁ Μαλβορούχος καὶ οἱ προλεμισαί των, ἠνθόουν αὐτὸν καθ' ὅσον καὶ οἱ γάλλοι ἀξιωματικοὶ, καὶ ἐχαρήγουν πρὸς αὐτὸν ἐνόπλους φυλακᾶς. « Ἡ » εὐγενὴς συμπεριφορὰ (la politesse), ἔλεγε « συνεχῶς, εἶναι ἰδιὰ ὅλων τῶν ἐθνῶν ἀλλ' οἱ τρόποι διὰ τῶν ὁποίων φανερώνεται διαφέρουσι. » Μ' ὅλα ταῦτα, μαθὼν ὅτι, εἰς τινα περιοδείαν τὴν ὁποίαν ἐμελέτα νὰ κάμῃ εἰς μίαν πόλιν τῆς ἐπαρχίας του, ἐσκόπευαν νὰ τὸν συνοδεύσωσι διὰ τινος ἀποσπάσματος στρατιωτῶν, μέχρι τοῦ στρατοπέδου τῶν συμμάχων, ἠμποδίσθη ἀπὸ τοῦ νὰ κάμῃ αὐτὴν, καθὼ αἰσθανόμενος πόσον περισκεμμένως ἐχρεώσει νὰ φέρηται ὑπήκοος ὢν τοῦ ἸΑ'. Δουδοβίκου καὶ εἰς τὴν ὀργὴν του πεπτωκώς.

Τὸ ἐχθρικὸν στρατεῦμα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1711 ἔτους εὐρίσκετο εἰς τὴν Καμβραϊαν καὶ πλησίον τοῦ πολισματος κάτω Καμβρέσιδος (Cateau Cambresis), τοῦ κυριωτέρου τῶν ἀρχιεπισκοπικῶν κτημάτων· ὁ Μαλβορούχος, δι' ἐνός ἀποσπάσματος, διετήρησε κατ' ἀρχὰς ὅσα γεννήματα ὁ Φενελὼν καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ ἀγροῦ εἶχον συνάξει εἰς ἐκεῖνο τὸ πόλισμα· ἀλλ' ἰδὼν ὅτι τῶν τροφίμων ἡ σπάνις δὲν ἐπέτρεπε πλέον εἰς αὐτὸν ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸ στρατεῦμά του τὴν λαφυραγωγίαν αὐτῆς τῆς πόλεως, διέταξε κ' ἐφόρτωσαν εἰς ἀμάξας τὰ γεννήματα, καὶ τὰ ἔφεραν εἰς τὸ ἐν Καμβραϊα πεδίων τῶν ὄπλων, ὅπου εὐρίσκετο τὸ στρατηγεῖον τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ Φενελὼν ὑπεδέχθη πολλακίς παρ' αὐτῶ τὸν ἐκθρονισθέντα βασιλεῖα τῆς Ἀγγλίας, ὃς τις ὑπηρετεῖ εἰς τὸ γαλλικὸν στρατεῦμα ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἱπποτοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐκοινοποίησε πρὸς τὸν δαῦκα τῆς Βουργόνης εἰς μίαν τῶν ἐπιστολῶν του.

Ἡ ἀνάκλησις τοῦ Μαλβορούχου καὶ ἡ ἀξιωματικὸς ἡμέρα τοῦ Δεναίνου (χωρίου), ἡ τοσοῦτο ἐνδοξος διὰ τὸν Βιλλάρην, ἔδωκαν εἰς τὰ πράγματα τῆς Γαλλίας εὐνοϊκὴν μορφήν. Ὁ Φενελὼν μάλιστα ἀντεμείφθη διὰ τὴν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς τὸ καλὸν ἐν γένει τῶν ἀνθρώπων.

Ἐνῶς ὁ Φενελῶν ἀπέκτα οὕτως εἰς τὴν δυσυχίαν τοῦ φήμην, τὴν ὁποίαν, καὶ εἰς Βερσάλλην ἐὰν ἔζη, δὲν ἤθελε προσῶς λάβει, μετ' ὅλην τοῦ ἡγεμόνος τὴν εὐνοίαν, ἡ ψυχὴ τοῦ ἐδοκίμασε θλίψεις ὄχι ὀλιγώτερον σκληρὰς τῶν θλίψεων, αἵτινες ἐπροξένησαν τὰς κοινὰς συμφορὰς· καθότι ἔχασεν ἀλληλοδιαδόχως, καὶ σχεδὸν ἀλλεπαλλήλως, τοὺς φίλους τοῦ καὶ τοὺς ἀποδοειγμένους ὑπερασπιστάς του. Ἐκλαίειν ἀκόμη τὸν ἀββᾶν Λαγγερῶν, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχε πολὺν καιρὸν συζήσει ἐν τῇ εὐλικρινεστέρα φιλίᾳ, ὅτε ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως (le dauphin) καὶ ἡ δούκισσα τῆς Βουργόνης ἀπέθανον. Ἡ φρικαλέα κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν αἱ ζημίαι αὐτὰ ἐβύθισαν τὸν παλαιὸν μαθητὴν του, προσέβαλον τὴν φαντασίαν του. Διεύθυνεν εἰς τὸν δούκα τῆς Βουργόνης, λαβόντα τὰ πρωτοτοκεῖα, μίαν ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν συνελυπεῖτο καὶ παρήγγειλλεν εἰς αὐτὸν τὴν ὑποταγὴν εἰς τὰς θείας βουλὰς.

Μόλις πέντε ἡμέραι παρήλθον, καὶ ὁ ἡγεμὼν οὗτος μετὰ τὴν φροντίδα ἀνατραφεὶς συνήνητησεν εἰς τὸν τάφον τὴν σύζυγόν του. Ὁ Φενελῶν λαβὼν τὴν τρομερὰν ταύτην πληγὴν, ἐφανέρωσε τὴν ἄκραν αὐτοῦ θλίψιν εἰς μίαν τοῦ ἐπιστολῆν πρὸς τὸν δούκα τῆς Χεβρέυσης (Chevreuse, πολίματος). « Οἱ δεσμοὶ μου διεσπάσθησαν, ἐφώναξε· κἀνὲν πρᾶγμα δὲν ἤθελεν εἰμφορέσει νὰ μετὰ προσηλώσῃ εἰς τὴν γῆν. » Ὁμίλει ἔπειτα περὶ τῶν μέσων τοῦ νὰ παύσῃ τῆς ἐπικρατείας αἱ συμφοραὶ. Ἡ εἰρήνη, ἔλεγεν, ἡ εἰρήνη ν' ἀποκατασταθῇ ἐφ' ὁποιαδήποτε τιμῇ. Ἐζήτησε νὰ τοῦ δοθῶσιν ἐπιστολαί, ὑπομνήματα καὶ ὀδηγίαι, ὅσας εἶχε διευθύνει πρὸς τὸν δούκα τῆς Βουργόνης, καὶ αἱ ὁποῖαι ἐμελλον νὰ εὐρεθῶσιν εἰς τὰ ἔγγραφα τούτου τοῦ ἡγεμόνος. Ὁ δούξ τῆς Βαβιλλιέρας κατέβαλε πρὸς τοῦτο πολλὰς προσπαθείας· ἀλλ' ἡ Κυρία Μαιντενῶν ἀπεκρίθη ἐκ τοῦ Ἁγίου Κύρου (Saint-Cyr), τὴν 15 Μαρτίου 1712, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ καύσῃ ὁ ἴδιος αὐτὰ τὰ ἔγγραφα, τῶν ὁποίων τὴν ἀπώλειαν ἐβεβαίονεν ὅτι λυπεῖται καὶ αὐτῇ.

Εἰς τινὰ ἐπιστολῆν τοῦ Φενελῶνος πρὸς τὸν Ἀββᾶν Μαρτινῶν εὐρίσκονται πολλὰ μέρη γενόμενα ἵνα δώσῃ τὴν ἀρίστην ἰδέαν περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος. « Τὸν ἤκουσα πολλάκις λέγοντα πρὸς ἡμᾶς, εἶπεν ὅτε εὐρίσκατο εἰς ἐλευθέραν συνδιάλεξιν: Ἀφίνω ὅπισθεν τῆς θύρας τὸν δούκα Βουργόνης, καὶ δὲν εἶμαι πλέον μεθ' ὑμῶν ἄλλο παρὰ μετὰ πρὸς Λουδοβίκον. »

Ἡ κατάστασις τῆς Γαλλίας, αἱ ζημίαι τὰς ὁποίας πρὸ μικροῦ εἶχε δοκιμάσει ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, ὁ φόβος μήπως ὁ βασιλεὺς ὑποκύψῃ εἰς τὰς θλίψεις του, ἐβασάνιζον ἀκαταπαύστως τὸν Φενελῶνα. Τέλος πάντων, τὸ 1712, ὃν ἔτος ἡ εἰρήνη, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον εἶχεν ἐπικαλεσθῆ διὰ τῶν εὐχῶν καὶ δεήσεών του, ὑπεγράφη εἰς Οὐτρέχτην (Utrecht). Συνεχάρη δὲ διὰ τοῦτο μετὰ τοῦ δουκὸς τῆς Χεβρέυσης, τοῦ παλαιότερου καὶ σταθερωτέρου τῶν φίλων του, τοῦ ὁποίου ἠναγκάσθη καὶ αὐτοῦ μετ' ὀλίγον νὰ κλαύσῃ τὸν θάνατον.

Τοσαῦται θλίψεις δὲν ἠμπόδιζαν αὐτὸν τοῦ νὰ ἐκπληρόνῃ ἀκριβῶς ὅλα αὐτοῦ τὰ χρέη· πλὴν δὲν ἐκαυχῆθη ποτὲ ὅτι ἐδείχθη νικητὴς τῆς λύπης του. Καθ' ὅλον τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἐκλαυσε πολλοὺς φίλους ἀξίους τῶν θρήνων του. Ὁ οὐρανὸς ἔγεινε καταφύγιόν του· περὶ ἄλλου πλέον δὲν ἐφρόντισε παρὰ νὰ ἐτοιμασθῇ εἰς τὸν θάνατον, καὶ περιέμενε μεθ' ὑποταγῆς τὴν στιγμήν ἣτις ἐμελλε νὰ τὸν ἀρπάσῃ ἀπὸ τὴν γῆν.

Καὶ ἵνα ἐτοιμασθῇ πρὸς τοῦτο καλλίτερον συνέλαβε τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς του· καὶ εἶχε σχεδὸν ἀποφασίσει νὰ παρακαλέσῃ τὸν βασιλεῖα νὰ ἐκλέξῃ διὰ ἀδοχον αὐτοῦ τὸν Κ. Ταβάννην (M. de Tavanne) ὅστις ἦτο τότε ἀπλοῦς ἀββᾶς, καὶ ἀκολούθως ἐπίσκοπος τῆς ἐπὶ τῆς Ματρὸνης Χάλωνος (Châlons sur Marne), ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρουένης καὶ καρδινάλιος· ἡ μόνη δὲ αἰτία, διὰ τὴν ὁποίαν προετίμα αὐτὸν, ἦσαν αἱ ἀξιόλογοι μαρτυρίαι, ὅσας ἐξέθεσαν εἰς αὐτὸν περὶ τῶν προτερημάτων τοῦ νέου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ. Ἄλλ' αἰφνιδίως τις ἀσθένεια τὸν ἤρπασεν εἰς ὀλιγίστας ἡμέρας τὴν 7 Ἰαννουαρίου 1713. Ὁ Ἰδ' Λουδοβίκος ἦτον ὑπὲρ αὐτοῦ, λέγουσι, κρεῖττον ἢ πρότερον διατεθειμένος, καὶ εἶχε κατὰ νοῦν νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ, εἰς τὴν αὐλήν. Προσθέτουσιν ὅτι μαθὼν τὸν θάνατόν του, ἐφώναξε· « Δὲν τὸν ἔχομεν, καθ' ἡν στιγμήν ἀπέβαινεν εἰς ἡμᾶς ἀναγκαιότατος! » Ὁ Φενελῶν ἦτο τότε εἰς ἡλικίαν ἑτῶν ἐξήκοντα τεσσάρων.

Τὰ πλειότερα τῶν συγγραμμάτων τοῦ Φενελῶνος τὰ περὶ ἀμφισβητήσεως καταγινόμενα εἶναι σχεδὸν λησμονημένα· ἀλλὰ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ ἡ μνήμη καὶ ὁ Τηλέμαχος δὲν ἐπιτρέπουσί ποτε τοῦ ὀνόματός του τὴν λήθην. Τὸ βιβλίον τοῦτο, ἔργον πλουσίας ἀγχινοίας, συνετέθη κατὰ μέρη κεχωρισμένα πρὸς διδασκαλίαν τοῦ δουκὸς τῆς Βουργόνης. Ὁ Φενελῶν συνήθροισεν αὐτὰ, τὰ συνηρημολόγησε καὶ ἐσοχημάτισεν ὅλον τι πλῆρες. Ἄλ-

λά πρέπει ἀρὰ γε νὰ θεωρῆται ὡς ποίημα ἐπικόν; Ποτὲ οἱ αὐστηροὶ κριτικοὶ δὲν θέλουσι ἀναγνωρίσει ποίημα εἰς πεζόν. Ἐὰν τινὲς τοῦ συγγράμματος τούτου ὀπαδοὶ ἐνόμισαν ὅτι κατασαίνουσαν αὐτὸ μᾶλλον ἀξιοσύστατον δίδοντες εἰς τοῦτο ἀνάρμοσόν τινα ἐπιγραφὴν, οὗτοι ὤφειλον νὰ στοχασθῶσιν ὅτι καὶ ὁ Φενελῶν αὐτὸς δὲ φαίνεται μεγαλοφρονήσας πολὺ ἐπὶ τούτῳ. Δὲν ἀρχίζει τὸ σύγγραμμα κατὰ τὸν ὅλον οἱ ἐπικοὶ ποιηταὶ· δὲν ἐπικαλεῖται τὴν Μοῦσάν του, καὶ δὲν λέγει Ἄειδε θεά... δὲν ὑπάρχει μυθιστορία τῆς ὁποίας ἡ ἀρχὴ ἔχει περισσοτέραν ἀπλότητα παρὰ τὴν τοῦ Τηλέμαχου. « Calypso ne pouvait se consoler du départ d'Ulysse, etc. Ἡ Καλυψὼ δὲν ἠδύνατο νὰ παρηγορηθῇ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ὀδυσσεύς, κ.τ.λ. Οὕτως ὁ συγγραφεὺς ἐμβαίνει εἰς τὴν ὑπόθεσιν εὐθύς καὶ ἀνευ ἀξιώσεων.

Ἐξ ἄλλου μέρους, τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, τὰ συμβάντα, τὰ ἐπεισόδια, τὸ θαυμάσιον ἀνήκουσιν εἰς μόνην τὴν παλαιὰν ἐποποιίαν. Πῶς λοιπὸν νὰ ὀνομασθῇ βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἵνα ἦναι πραγματικῶς ποίημα, ἄλλου δὲν στερεῖται παρὰ τοῦ ἐμμέτρου ρυθμοῦ; Ἄς δώσωμεν εἰς αὐτὸ μετὰ τοῦ Λαχάρπου (La Harpe) τὸ ὄνομα ἐπὶ τὴν μυθιστορία· πρὸ πάντων δὲ ἄς ἀναγνωρίσωμεν αὐτὸ ὡς γέννημα μεγάλου νοῦς, μοναδικόν εἰς τὸ εἶδος του, καὶ ἀληθῶς ἀμίμητον, καθὼς ἀπεδείχθη ἐκ τοῦ πλήθους τῶν μιμήσεων, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ἐλλειπῶν, τὴν ὁποίας παρήγαγε.

Λογίζεται κοινῶς ὡς βέβαιον ὅτι ὑπηρετῆς τις, ἐπιφορτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Φενελῶνος τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ Τηλέμαχου, ἐκλεφεν ἐν ἀντιγραφῶν, τὸ ὁποῖον ἐπωλήθη κατὰ πρῶτον λαθραίως ὡς χειρόγραφον· ἀλλ' οὐδεμία ἐκδοσις αὐτοῦ δὲν ἔγεινεν ἀκριβῆς, ἐκτὸς μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰδ' Λουδοβίκου καὶ τοῦ Φενελῶνος.

Εἶναι ἀρκετὰ ἀποδεικνυμένον ὅτι ὁ βασιλεὺς δυσηρεσῆθη πολὺ δι' αὐτὸ τὸ βιβλίον, καὶ ὅτι κατηγορῆσε τὸν Φενελῶνα ἀγνωμοσύνης. Ὁ Βολταῖρος ἐδείξεν εἰς τὸ θαυμάσιον αὐτοῦ σύγγραμμα τὸ ἐπιγραφόμενον Αἰῶν τοῦ Ἰδ' Λουδοβίκου τὰς ἀριδύλους αἰτίας αὐτῆς τῆς δυσαρρεσκείας. Ἀφοῦ ὀμιλεῖ περὶ τῆς ἀποδιδόμενης εἰς τὸν ἀντιγραφεὰ ἀπιστίας, προσθέτει. « Ἄν τοῦτο ὑπάρχῃ, ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καμβραίας ἐχρεώσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπιστίαν ὅλην τὴν φήμην ὅσην ἔλαβεν εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ἐχρεώσῃ πρὸς τούτους εἰς αὐτὴν τὸ ὅτι διὰ παντὸς ἐλάθη ἀπὸ τὴν ἀλήθην. Ἐνόμισα δὲ παρατηροῦσιν εἰς τὸν

Τηλέμαχον ἀδιάκριτόν τινα κοιτικὴν τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ἰδ' Λουδοβίκου. Ὁ Σέσως ὅς τις ἐθριάμβευε μετὰ πολλῆς ἀλαζονείας, ὁ Ἰδομενεὺς ὅς τις συνίσα εἰς Σάλεντον τὴν πολυτέλειαν, λησμονῶν τὸ ἀναγκαῖον, ταῦτα ἐφάνησαν ὡς χαρακτηρίζοντα τὸν βασιλεῖα... Ὁ μαρκέσιος τῆς Λουβόιας (Louvain) εἰς τὰ ὄμματα τῶν δυσαρρεσμένων παρίστατο ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Πρωτεσιλάου, ματαιόφρων, σκληρὸς, τετυφωμένος, ἐχθρὸς τῶν μεγάλων στρατηγῶν, οἵτινες ὑπηρετοῦν τὴν πατρίδα καὶ ὄχι τὸν ὑπουργόν.

Οἱ σύμμαχοι οἵτινες, εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1768 ἠνώθησαν κατὰ τοῦ Λουδοβίκου Ἰδ' οἵτινες μετὰ ταῦτα ἐκλόμισαν τὸν ἄρον αὐτοῦ εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1701, ἐχάρησαν ὅτι ἀνεγνώρισαν αὐτὸν εἰς τὸ ἴδιον πρόσωπον τοῦ Ἰδομενεύς, τοῦ ὁποίου ἡ ἀλαζονεία ἐπαναστατεῖ καθ' ὅλων αὐτοῦ τῶν πλησιοχώρων οἱ ὑπανιγμοὶ οὗτοι ἔκαμαν βαθείας ἐντυπώσεις διὰ τοῦ ἐναρμονίου ἐκείνου ὕφους, τὸ ὁποῖον παρεισάγει, μετὰ τὸν τοσοῦτον γλυκύν, τὴν μετριοφροσύνην καὶ τὴν ὁμόνοιαν. Οἱ ξένοι καὶ αὐτοὶ οἱ Γάλλοι, ἀπαυδήσαντες ἀπὸ τασούτων πολέμων, εἶδον μετὰ πονηρὰν τινα παρηγορίαν μίαν σάτυραν εἰς βιβλίον γενόμενον πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἀρετῆς. »

Βλέπομεν ὅτι ὁ Βολταῖρος ἀναφέρων πράγματα ἀναντιρρήτα, δὲν τολμᾷ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Φενελῶνα ὅτι συνέλαβε σκοπὸν νὰ ἐπικαλεσθῇ ὅλας αὐτὰς τὰς διασαφήσεις τοῦ συγγράμματος του. Ἄς μιμηθῶμεν τὴν φρόνιμον ταύτην συζολήν, καὶ ἄς μὴν ὑποπιεσθῶμεθα ὅτι ἀνὴρ ἐξόχου ἀρετῆς ἐμελέτησε φανερὰ νὰ προσβάλλῃ τὸν μονάρχην εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον ἄλλως ὑπόχρεως· ἀλλ' ἄς ἀναγνωρίσωμεν συγχρόνως ὅτι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰδ' Λουδοβίκου καὶ αὐτὸς ὁ Λουδοβίκος, εὔρον εἰς αὐτὸ τὸ σύγγραμμα πολλὰ τεμάχια γενόμενα πρὸς ὑποστίριξιν τῶν ὑποψιῶν καὶ εἰκασίῶν των.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰδ' Λουδοβίκου ἀνηγέρθη ἀνδριάς εἰς τὸν Φενελῶνα, ὁ ὁποῖος σήμερον φαίνεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Διδασκαλείου ἢ Ἀκαδημίας (Institut), ἀπέναντι τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βασσαυέτου.

ΠΕΡΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΗΤΟΙ ΠΕΡΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ.

(Συνέχεια).

2. ΤΡΟΦΗ.

Τὸ δεύτερον ἀπαιτούμενον πρὸς διατήρησιν τῆς υγείας εἶναι—ἀρκετὴ θρεπτικὴ τροφή.

Τὰ ὀργανικὰ σώματα (εἰς τὰ ὁποῖα ἐμπεριλαμβάνονται τὰ φυτὰ ὡς περὶ καὶ τὰ ζῶα), ἀποτελοῦνται ἐπὶ τῆ βάσει τοῦ στοιχείου τῆς ἀδιαλείπτου καταναλώσεως τῆς οὐσίας, ἀναπληρουμένης ὑπὸ ἀδιαλείπτου θρέψεως.

Τὸ θρεπτικὸν σύστημα τῶν ζῶων, ἐκ τῶν φανερώς ταπεινοτέρων μέχρι τῶν ἀνωτέρων, περιλαμβάνει θρεπτικὸν τινα σωλῆνα ἢ κοιλότητα, ἣτις δέχεται ἐν ἑαυτῇ τὴν τροφήν, καὶ μετὰ τινος μεταβολᾶς, διαχύνεται ἐντεῦθεν διὰ τῶν μικροτέρων ἀγγείων εἰς ὅλον τὸν ὀργανισμόν (τὸ σῶμα) τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ σπῆμα τούτου τοῦ σωλῆνος καὶ τῆς ἄλλης πρὸς τὴν λήψιν τῆς τροφῆς ἀναγκαίας συσκευῆς, ἔχει ποικίλην κατασκευὴν εἰς τὰ διάφορα ζῶα, ἀνάλογον πρὸς τὴν διάφορον ποιότητα καὶ ποσότητα τῆς τροφῆς δι' ἣν προωρίσθησαν. Ἡ εἰς τὰς διατάξεις ταύτας φαινόμενη ἀρμονία ἀποδεικνύει θαυμασίως τὸν δημιουργικὸν ἐκείνου σκοπὸν τῆς φύσεως, τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν εἰς πάντα τὰ πράγματα.

Ὁ ἄνθρωπος προωρισμένος νὰ ζῇ ἐπὶ μικτῇ διαίτῃ (τροφῇ).

Ζῶά τινα ἐπλάσθησαν ὅπως ζῶσιν ἐπὶ φυτικαῖς οὐσίαις μόνον, ἄλλα δὲ πάλιν ἐπὶ τῇ σαρκὶ ἄλλων ζῶων. Τὰ χορτοφάγα ζῶα, ὡς καλοῦνται τὰ πρῶτα, ἔχουσι συνήθως μακρὸν καὶ συμπλεκτὸν τινα θρεπτικὸν σωλῆνα καθὼς τὸ θρεπτικὸν μέρος ταύτης τῆς τροφῆς, ὃν λίαν σμικρὸν σχετικῶς πρὸς τὴν ὅλην μάζαν, ἀπαιτεῖ μεγαλειότερον διάστημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου νὰ ἐξάγεται καὶ ἀπορροφᾶται εἰς ὅλον τὸ σύστημα. Τὸ πρόβατον, παραδείγματος χάριν, ἔχει σειρὰν τινα ἐνδοσθίων 27 φορές μακροτέρων τοῦ ὅλου σώματος. Διὰ λόγους ἐναντίους, τὰ σαρκοφάγα ἢ σαρκοφάγα ζῶα, ὁποῖα εἰσὶν ἐκ τῶν τετραπόδων τὰ τῆς φυλῆς τῶν αἰλούρων (*feline race*) καὶ τῶν ἀρπακτικῶν ζῶων ἔχουσι ἐν γένει βραχὺν (κοντὸν) ἐντερικὸν ὄχετόν. Ἡ πρώτη κλάσις τῶν ζῶων εἶναι προμηθευμένη ὑπὸ ὀδόντων προσδιωρισμένων, διὰ τῶν εὐρειῶν καὶ πλατειῶν ἐπιφανειῶν των, ἐπίσης δὲ καὶ διὰ τῆς πλαγίας κινήσεως τῶν σιαγόνων εἰς τὰς ὁποίας εἶναι

ἐντεθειμένοι, νὰ περικόπτωσι τὸν χορτὸν καὶ τοὺς κόκκους τοὺς ὁποίους τρώγουσιν αὐτὰ. Ἀλλὰ τὰ σαρκοφάγα τῶν ζῶων ἔχουσι εὐρείας σιαγόνας καὶ μακροὺς ὄχεις τομεις (ὀδόντας) ὅπως συλλαμβάνωσι διὰ τούτων καὶ κατὰ κόπτωσι τὴν λείαν αὐτῶν.

Αἱ ποικιλίαι αὗται τῆς κατασκευῆς ἀποδεικνύουσιν ἀρκούντως τὸν σκοπὸν τῆς φύσεως, ὡς πρὸς τὰ διάφορα εἶδη τῆς τροφῆς τῆς ὁποίας ἔχουσι χρεῖαν αἰδύο αὗται διάφοροι κλάσεις τῶν ζῶων πρὸς συντήρησιν αὐτῶν.

Ἐπειδὴ ὁ ἐντερικὸς σωλῆν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μετρίου μήκους, οἱ δὲ ἀνθρώπινοι ὀδόντες μίγμα τι τῶν δύο εἰδῶν, ἀναγκαιῶς συνάγεται ἐκ τούτου ὅτι, ὁ ἄνθρωπος προωρίζεται νὰ ζῇ ἐπὶ τῇ ζωϊκῇ καὶ τῇ φυτικῇ τροφῇ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ζῶον δύναται νὰ ζῇ ὑγιῶς καὶ εὐκόλως, εἰμὴ κατὰ τοὺς νόμους τῆς κατασκευῆς (κράσεως) αὐτοῦ, ἔπεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος εὐήμερὲς μόνον ἐπὶ μικτῇ ζωϊκῇ καὶ φυτικῇ τροφῇ. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ηυθαγόρου συνεπέραναν ἐκ τῆς σκληρότητος τοῦ θανατόνουν τὰ ζῶα, ὅτι ὀρθὸν ἤθελεν εἶσθαι τὸ ζῆν διὰ μόνων τῶν φυτῶν. Ἐκκεντροὶ τινες δὲ καὶ ιδιότροποι ἄνθρωποι τῶν νεωτέρων χρόνων ἐνήργησαν ταύτην τὴν ἀρχήν. Ἀλλ' αἱ διατάξεις τῆς φύσεως ἄλλην γλῶσσαν λαλοῦσιν. Ἐάν δὲ κατὰ τι πειθώμεθα αὐταῖς, δὲν δυνάμεθα οὐδὲ πρὸς στιγμὴν νὰ ποιήσωμεν χρῆσιν μόνης τῆς φυτικῆς τροφῆς ἀνεπιβλαβῶν ἀποτελεσμάτων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐμμετάλλομεν ἐντὸς μετρίου θρεπτικοῦ ὄχετοῦ, εἶδος τι τροφῆς λογιζομένης ἀνεπαρκοῦς καὶ ἀτελοῦς, καὶ παραβιάζομεν οὕτω διάταξιν τινα σημαντικωτάτης φύσεως. Τὴν ἰσοσταθμίαν καὶ ἀναλογίαν τῶν δύο εἰδῶν τῆς τροφῆς πρέπει νὰ διατηρῶμεν μετὰ προσοχῆς, ἐάν ἐπιθυμῶμεν νὰ ζήσωμεν φυσικὴν τινα καὶ ὑγιεινὴν ζωὴν.

Κανόνες συνδυασμένοι μετὰ τοῦ φαγητοῦ.

Ἵνα μάθωμεν ἐντελῶς πῶς νὰ τρώγωμεν, τί νὰ τρώγωμεν, καὶ πῶς νὰ διάγωμεν μετὰ

(Σ. Σ. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι ἐπίσης ἰδιότροποι καὶ ἀλλόκοτοι εἰσὶν οἱ προσβεβύοντες τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ζωϊκὴ τροφή καὶ μόνη παρέχει στοιχεῖα ζωῆς· γελοῖοι δὲ καὶ κοῦφοι οἱ σπουδαίως λέγοντες (καὶ τοιούτων ἐσμὲν μάρτυρες αὐτήκοοι) ὅτι διὰ τῆς ἀδιαλείπτου καθαρᾶς ζωϊκῆς τροφῆς πλείονα ζωὴν καὶ δύναμιν ἀναλαμβάνουσι. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἐπιμαρτυροῦσι τὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν λεγομένων Νησευτῶν ἴδε φυλλ. ΙΣΤ').

τὸ φαγεῖν, πρέπει νὰ λάβωμεν γνῶσιν κατὰ τι τῆς λειτουργίας (ἐργασίας) τῆς θρέψεως—τῆς περιέργου σειρᾶς ἐκείνης τῶν ἐργασιῶν διὰ τῶν ὁποίων ἡ τροφή λαμβάνεται καὶ ἀφομοιοῦται ὑπὸ τοῦ συστήματος ἡμῶν, πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς προξενουμένης ἐλλείψεως διὰ τῆς καταναλώσεως, περὶ ἧς ἀνωτέρω λόγος ἐγένετο.

Αἱ τροφαὶ λαμβάνονται κατὰ πρῶτον ἐντὸς τοῦ στόματος ὅπου δύναται νὰ εἴπη τις ὅτι ἄρχονται αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐργασίαι. Ἐκεῖ δὲ μασῶνται καὶ ἀναμιγνύονται μετὰ τοῦ σιέλου προπαρασκευαστικῶς πρὶν ἢ καταποθῶσιν ἢ πεμφθῶσιν ἐντὸς τοῦ στομάχου. Καὶ εἰς αὐτὸ δὲ προσέτι τὸ εἰσαγωγικὸν στάδιον ὑπάρχουσι τινες κανόνες οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ τηρηθῶσι. Καὶ τοι ἴσως φαίνεται παράδοξον τὸ νὰ μάθῃ τις πῶς νὰ τρώγῃ, φυσιολογικῶς εἶναι ὅμως πρᾶγμα πολὺ μεγάλης σημασίας.

Πολλοὶ νομίζοντες τοῦτο ἀδιάφορον ἢ ἴσως ἀπρεπῶς σπεύδοντες νὰ ἐπιταχύνωσιν τὸ φαγητὸν αὐτῶν, τρώγουσι λίαν ταχέως. Ἐάν πρέπει νὰ δώσωμεν πίσιν εἰς τὰς περιγραφὰς περιγηγητῶν, ἀπασαί αἱ ἐμπορικαὶ κλάσεις ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, τρώγουσι λίαν σπευτικῶς, σπανίως δὲ δαπανῶσι πλέον τῶν δέκα λεπτῶν ὅπως προγευθῶσι, καὶ ἐνός τετάρτου τῆς ὥρας ὅπως γευματίσωσιν. Ρίπτουσι δὲ οὕτω τὸ φαγητὸν αὐτῶν ὀρμητικῶς ἐντὸς τοῦ ἑαυτῶν στομάχου καὶ καταπίνουσι σχεδὸν αὐτὸ ἀμάσητον. Καὶ τοῦτο, ἐναντίον ῥητοῦ τινος νόμου τῆς φύσεως, ὅστις δύναται λίαν εὐκόλως ν' ἀποδειχθῇ.

Ἡ τροφή λαμβανομένη ἐντὸς τοῦ στόματος ὑφίσταται δύο ἐργασίας λίαν ἀναγκαίας εἰς τὴν πέψιν (χώνευσιν). Πρέπει νὰ μασηθῇ καὶ ἀλεσθῇ ἐκεῖ, καὶ προσέτι ν' ἀναμιχθῇ μετὰ τοῦ σιέλου. Ὁ σιέλος εἶναι ῥευστὸν προερχόμενον ἐκ τινῶν ἀδένων, ἐντὸς καὶ πλησίον τοῦ στόματος· ὁμοιάζει δὲ πολὺ πρὸς τὸν γαστρικὸν χυμὸν, ὅστις θέλει περιγραφῆ κατωτέρω. Ἡ τροφή, ἂν μὴ κατακοπῆ καλῶς καὶ μασηθῇ, καὶ προσέτι ἂν μὴ ἀναμιχθῇ καλῶς μετὰ τοῦ σιελώδους ῥευστοῦ, θέλει εἶσθαι δύσκολος πρὸς πέψιν. Ὁ στόμαχος τότε προσκαλεῖται ἵνα ἐκτελέσῃ, ἐκτὸς τῆς ἰδίας αὐτοῦ λειτουργίας, καὶ τὴν κυρίως εἰς τε τοὺς ὀδόντας ἀνήκουσαν καὶ εἰς τὸν σιέλον· οὕτω δὲ ὑπερβαρύνεται συχνάκις κατὰ πολὺ σοβαρὸν πρόπον. Ἐκ τούτου προέρχεται ἡ ἐνόχλησις τῆς δυσπεψίας, καὶ μακρότερον ἔτι ἴσως μεγάλη βλάβη.

Ἡ σημαντικότης τοῦ σιέλου ἀπεδείχθη λίαν ἐπαισθητῶς ἐπὶ διαφορῶν περιβάσεων, καθ' ἃς

ἡ τροφή ἐλήφθη ἄλλως πῶς ἐντὸς τοῦ στομάχου ἢ διὰ τοῦ στομάχου. Κύριός τις, ὁ ὁποῖος, κατὰ συνέπειαν ἐρεύνης γενομένης ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ φάρυγγος, εἶχεν εἰσάξει τὴν τροφήν αὐτοῦ διὰ τινος ἀνοίγματος ἐντὸς τοῦ σωλῆνος τούτου, ὑπέφερε συνήθως ὑπὸ δυσπεψίας. Μνημονεύεται δὲ καὶ περὶ τινος καταδίκου, ὅστις κόψας τὸν λάρυγγα αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ ἀνευ ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν, ἐχρειάζετο νὰ εἰσαγάγῃ τὴν τροφήν διὰ σωλῆνος ἐντεθέντος ἐντὸς τοῦ στόματος, ὥστε δσάκις ἔτρωγεν, ἐλάμβανε χώραν ἔχυσίς τις σιέλου ἀπὸ ἐξέμεχρὶ ὀκτῶ οὐγγίων. Δὲν δυνάμεθα δὲ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ῥευστὸν τοιοῦτου χαρακτῆρος ἤθελε παρασκευασθῆ εἰς τοιαύτην ποσότητα, ἐνῶ τὸ ὕδωρ ἐπίσης ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ἀπλῶς εἰς τὸ νὰ ὑγραίνῃ τὴν τροφήν, ἐάν δὲν ἦτο προσδιωρισμένον νὰ ἐκτελεῖ σημαντικὸν καὶ οὐσιῶδες μέρος εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς πέψεως.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μάσησιν, ἡ ἀπόδειξις τῆς σπουδαιότητος αὐτῆς ὑπάρχει ἔτι μᾶλλον ἐπιβεβαιωμένη. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν νέος ἐκ Καναδᾶ, ὀνόματι Ἀλέξιος Ἀγ. Μαρτίνου, διὰ βολῆς πυροβόλου προὔξενησεν ἐντὸς τοῦ στομάχου του ὀπὴν, ἢ ὁποία ἰάθη (ἐθεραπεύθη) χωρὶς τοῦ νὰ κλεισθῇ. Ὅθεν δυνατόν ἦτο νὰ παρατηρήσῃ τις πάσας τὰς ἐργασίας τοῦ στομάχου διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ θεραπεύων αὐτὸν ἰατρός Δρ. Βωμόνδος (Beaumont), διὰ τούτου τοῦ μέσου ἐπεβεβαίωσεν ὅτι, δσάκις τεμάχιόν τι στερεᾶς τροφῆς εἰσῆγετο, ὁ γαστρικὸς χυμὸς ἐνήργει ἀπλῶς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς. Καὶ μόνον ὅτε ἡ τροφή ἐλειαινέτο ἢ ἐγένετο μικροτέρα, τὸ ῥευστὸν τοῦτο ἠδύνατο νὰ ἐκτελεῖ πληρέστατα τὴν λειτουργίαν του. Ὅταν ὁ στόμαχος εὐρίσκη ἑαυτὸν ὀλοσχερῶς ἀνίκανον ἵνα πέψῃ στερεὸν τεμάχιον τροφῆς, εἴτε τὸ ἀποβάλλει διὰ τοῦ ἔμετοῦ, ἢ περᾶ αὐτὸ ἐντὸς τοῦ ἐντέρου ὅπου προξενεῖ οὐ σμικρὰν ἐνόχλησιν, καὶ εἶναι ἐτοιμὸν νὰ ἐπενέγκῃ προσβολὴν κώλικος ἢ ἐκφύσησιν ἀνέμου (1). Ἐντεῦθεν πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἐντελής μάσησις τῆς τροφῆς ἡμῶν συντελεῖ εἰς τὴν υγείαν, καὶ ὅτι τὸ βιαίως τρώγειν εἶναι ἐπιβλαβὲς καὶ ἐνίοτε ἐπικίνδυνον.

Ἡ τροφή, ἀφοῦ καλῶς μασηθῇ, διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς γλώσσης, ρίπτεται ἐντὸς τοῦ οἰσοφάγου. Ἐκεῖθεν δὲ καταβαίνει ἐντὸς τοῦ στομάχου, οὐχὶ τοσοῦτον διὰ τῆς ἰδίας αὐτῆς βαρύτητος, ὅσον ἐκβιαζομένη, καὶ προωθουμέ-

(1) Εὐσχημοσύνης χάριν καὶ ὡς λίαν ὑπονοούμενον παραλείπομεν τὸν συνήθη ὄρον.

νη υπό τῶν συσολῶν καὶ κινήσεων τοῦ φάρυγγος αὐτοῦ. Ὁ στόμαχος δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ὡς τις ἐπέκτασις τοῦ φάρυγγος καὶ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ὄχετος τῆς τροφῆς. Εἶναι δὲ πραγματικῶς μεμβρανώδης θύλαξ ἢ σάκος, ὁμοιάζων πολὺ πρὸς τὸ σχῆμα ἀσκαύλου (bagpipe γάιδας), καὶ ἔχων δύο ἀνοίγματα, ἐν μὲν δι' οὗ ἡ τροφή λαμβάνεται, τὸ ἕτερον δὲ δι' οὗ αὕτη εἰσέρχεται καὶ διαπερᾶ ἐντός. Ὁ φάρυγξ δὲ εἰσέρχεται ἐντός τῆς μεγαλειτέρας κοιλότητος ἢ κυρτότητος, καὶ εἰς τὴν μικροτέραν ἀνοίγει παρατεινόμενος πρὸς τὸ συνηνωμένον μετ' αὐτοῦ μέρος τοῦ ὄχετος ἐντός τοῦ ὁποίου ἡ ἡμίπεπτος μάζα (τροφή) προελαύνεται.

Ὅταν εἰσαχθῆ ἡ τροφή, τὰ δύο ἀνοίγματα κλείουσι, καὶ τότε ἄρχεται ὁ,τι δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν δευτέρον στάδιον τῆς λειτουργίας τῆς πέψεως. Ἡ ἤδη πληρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἵλου μάζα καὶ κατακοπιεῖσα τοιοιτοτρόπως ὡς νὰ ἐκτεθῆ ἕκαστον μόριον αὐτῆς εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ, ὑποβάλλεται εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τοῦ ρευστοῦ, ὅπερ, διαρκούσης τῆς πέψεως, ἐκρίνεται ἐλευθέρως ἐκ τῶν ἀγγείων τοῦ στομάχου. Ἡ μᾶλλον ἀξιοσημείωτος ιδιότης τούτου τοῦ χυμοῦ εἶναι ἡ διαλυτικὴ αὐτοῦ δύναμις, οὔσα μεγίστη.

Ἡ τροφή ἐκτεθεῖσα εἰς τὴν διαλυτικὴν ταύτην ἐνέργειαν, μετατρέπεται εἰς μαλακὴν λευκόφαιον, σαρκώδη (pulpy) μάζαν, ὀνομαζομένην χυμὸς, ὅστις διὰ τῆς μυϊκῆς συσολῆς τοῦ στομάχου, ἐπείγεται πρὸς τὸ συνηνωμένον μέρος τοῦ ὄχετος τῆς θρέψεως, καλούμενον δωδεκαδάκτυλον (ἐντερον δηλ.). Ἐκτελεῖται δὲ συνήθως τούτο ἐν διαστήματι ἡμίσεος μέχρι δύο ἢ τριῶν ὥρων μεταβαλλομένης τῆς περιόδου ταύτης κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν ὄγκον τῆς λαμβανομένης τροφῆς, καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς μασήσεως καὶ ἐνσιελώσεως αὐτῆς ὑπέστη.

Εἰς τὸ δωδεκαδάκτυλον ὁ χυμὸς ἀναμιγνύεται στενῶς καὶ συσσωματοῦται μετὰ τῆς χολῆς καὶ τοῦ παγκρατικοῦ χυμοῦ· προσέτι δὲ μετὰ τινος ρευστοῦ ἐκρινόμενου ἐκ τῶν γλοιωδῶν ἢ ἰξωδῶν λεπύρων (follicles) τοῦ ἐντέρου αὐτοῦ. Ἡ χολὴ εἶναι πρασινωπὸν, πικρὸν, καὶ κατὰ τι γλοιώδες ρευστὸν ἐκρινόμενον ἐκ τοῦ ἥπατος (σηκωτίου), ὅπερ κατέχει ἰκανὸν τόπον ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ σώματος, ἀμέσως ὑπὸ τὰς πλευράς. Ἐκ τοῦ ὄργανου τούτου ἡ χολὴ, μέρος αὐτῆς μεταβιβασθέντος εἰς τὴν παρακειμένην χοληδόχον κύστην (φούσκαν), καταβαίνει διὰ μικροῦ τινος ἀγωγοῦ, περίπου τοῦ μεγέθους χηνοπτέρου, ἐντός τοῦ δωδεκα-

δακτύλου. Ὁ χυμὸς ἀναμιγρῆς μετὰ τῶν ρευστῶν αὐτῶν ὑφίσταται μεταβολὴν καὶ εἰς τὴν φύσιν (θεωρίαν) αὐτοῦ καὶ λαμβάνει ὠχρὸν τι χρῶμα καὶ πικρὰν γεῦσιν· τούτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὴν δύναμιν τῆς χολῆς, ὑπερισχυούσης ἐν τῇ μάξῃ. Ἄλλ' ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ποικίλλεται κατὰ τὴν φύσιν τῆς λαμβανομένης τροφῆς. Αἱ λιπώδεις ὕλαι (matters), οἱ τένοντες (tendons), οἱ χόνδροι (cartilages), τὸ λεύκωμα τῶν ὠν κτλ. δὲν μετατρέπονται τόσον εὐκόλως εἰς χυμὸν, ὅσον ἰνώδεις ἢ σαρκώδεις (fibrous or fleshy), τυρώδεις καὶ πηγματώδεις ἢ πηκτώδεις (gelatinous) οὐσίαι. Ὁ χυμὸς, ἀφοῦ ὑποστῆ τὰς σημειωθείσας μεταβολὰς, ἐπείγεται (ἐκβιάζεται) διὰ τῆς περισαλτικῆς λεγομένης κινήσεως τῶν ἐντοσθίων πρὸς τὰ ἄνω διὰ τοῦ ὄχετος τῆς θρέψεως (alimentary canal). Ἡ περιέρχουσα κίνησις τῶν ἐντοσθίων προξενεῖται διὰ τῆς συσολῆς τοῦ μυϊκοῦ χιτῶνος (muscular coat) ὅστις εἰσέρχεται ἐντός τῆς συσκευῆς αὐτῶν, μία δὲ τῶν κυριωτέρων χρήσεων τῆς χολῆς εἶναι τὸ διερεθίζει αὐτὰ εἰς τοιαύτην κίνησιν. Ἐάν ἡ περισαλτικὴ κίνησις ἐλαττωθῆ δι' ἔλλειψιν χολῆς, τότε ἡ πρόοδος τῆς πέψεως βραδύνει, τὰ δὲ ἐντόσθια ἐμφορᾶσονται (become constipated). Ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι ὁ καλομέλας (calomel), καὶ ἄλλα φάρμακα χρησιμεύουσι πρὸς διέγερσιν τοῦ ἥπατος ἵνα ἐκρίνη τὸ χολικὸν ρευστὸν, ὡς νὰ ταχύνῃ διὰ τῶν ἐρεθιστικῶν αὐτοῦ ιδιοτήτων τὴν περισαλτικὴν ἐνέργειαν.

Αὕτη ὁμῶς δὲν εἶναι ἡ μόνη χρῆσις τῆς χολῆς· αὕτη προσέτι βοηθεῖ εἰς τὴν διαχώρισιν τοῦ θρεπτικοῦ μέρους ἀπὸ τοῦ μὴ τοιοῦτου τῆς τροφίμου ὕλης (μάξης)· καθότι ἤδη ὁ χυμὸς παριστᾷ μίγμᾳ τι ρευστοῦ ὀνομαζομένου χυλός, τὸ ὁποῖον εἶναι πράγματι τὸ θρεπτικὸν μέρος ὅπερ ἐξέρχεται ἐκ τῆς τροφῆς. Ὁ χυμὸς (chyme) ἀνάμικτος οὕτω μετὰ τοῦ χυλοῦ (chyle) φθάνει εἰς τὰ μικρὰ ἐντόσθια· ἐπὶ τῶν τειχῶν τῶν ὁποίων σειρὰ λεπτοτέρων ἀγγείων διακλαδίζεται ἀνὰ πᾶσαν διεύθυνσιν. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἀπορροφῶσιν ἢ ἀναλαμβάνουσι τὸν χυλὸν, ἀφίνοντα τὸ λοιπὸν μέρος τῆς μάξης ἵνα ἐκβληθῆ ἐκ τοῦ σώματος. Ὁ χυλός, οὕτω λαμβανόμενος, φέρεται ἐντός μικρῶν σωμάτων ἢ ἀδένων (glands), ὅπου ἐπιμᾶλλον ἐπεξεργάζεται, καὶ ἀποκτᾷ νέας θρεπτικὰς ιδιότητας· μετὰ τούτο δὲ, ἀγγεῖα ἀνάλογα ἐκβάλλοντα ἐκ τῶν ἀδένων τούτων κομίζουσι τὸ ρευστὸν εἰς σχετικῶς μεγαλειτέρον τι ἀγγεῖον καλούμενον θωρακικὸς ἀγωγός, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει μέχρι τοῦ ὑπογαστρίου (abdomen) εἰς τὸ ἄκρον τῆς σπονδυλικῆς στήλης

τῆς λεγομένης κοινῶς βραχοκόκκαλον (backbone), καὶ χύνεται πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς καρδίας, εἰς ὃ τὸ αἷμα, ὅπερ ἐκυκλοφόρησεν ἤδη καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ἐπιστρέφει. Ἐδῶ ὁ χυλός ἀναμιγνύεται ἐντελῶς μετὰ τοῦ αἵματος, τὸ ὁποῖον προωθείται ἤδη ἐντός τῶν πνευμόνων, ὅπου, ἐκτιθέμενον εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ αἵματος ὅν ἀναπνέομεν, ὑφίσταται τὰς ἀναγκαίους μεταβολὰς ὅπως καταστήσωσιν αὐτὸ πάλιν ἐπιτήδειον πρὸς κυκλοφορίαν. Ἡ λειτουργία τῆς πέψεως λοιπὸν ἐκτελεῖται εἰς τοὺς πνεύμονας, τὸ δὲ αἷμα οὕτως ἀποκτᾷ τὰς θρεπτικὰς ἐκείνας ιδιότητας ἐκ τῶν ὁποίων ἐκρίνει τὰ νέα μόρια τῆς ὕλης ἅτινα εἶναι ἐπιτήδεια πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἰσθμῶν (lectures) τοῦ σώματος.

Ὅταν ἡ τροφή ληφθῆ εἰς τὸν στόμαχον, ἡ ἔκρισις τοῦ γαστρικοῦ χυμοῦ ἄρχεται ἀμέσως· ὅταν ληφθῆ πλήρες γεῦμα (φαγητόν meal), ἡ ἔκρισις αὕτη ἐν γένει διαρκεῖ μίαν ὥραν. Ὑπάρχει νόμος τις τῆς ζωικῆς ἐνεργείας, ὅτι οἰονδήποτε ζῶν ὄργανον ὅταν προσκληθῆ νὰ ἐκτελέσῃ τι, λαμβάνει χώραν πάραυτα μεγαλειτέρα ροὴ αἵματος καὶ νευρικὴ τις ἐνέργεια εἰς αὐτό. Ὁ στόμαχος, ἐνῶ ἐκρίνει τὴν χολὴν, παριστᾷ τὸ φαινόμενον τούτο, κατὰ συνέπειαν δὲ τὸ αἷμα καὶ ἡ νευρικὴ ἐνέργεια ἀνακαλοῦνται παρ' ἄλλων ὀργάνων. Καὶ τούτο εἶναι τὸ αἴτιον δι' ὃ αἰσθανόμεθα τὸ βῆγος ἐκεῖνο κατὰ τὰ ἄκρα ἡμῶν ἅμα φάγωμεν καλῶς. Τοσαύτη δὲ εἶναι ἡ χρεῖα ἣν ἔχει ὁ στόμαχος παρὰ τοῦ λοιποῦ συστήματος, ὥστε διαρκούντος τοῦ γεύματος, καὶ μετὰ τούτο ἐπιτελεῖται δὲν εἴμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ἐκτελέσωμεν ἰσχυρὰν ἀσκήσιν (δύσκολον καὶ ἐπίπονον ἐργασίαν), οἰονδήποτε. Ὁ νοῦς καὶ τὸ σῶμα ὁμοῦ εἶναι ἀδρανῆ καὶ ἀσθενῆ. Εἶναι δὲ οὕτω μόνον διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζει τὴν ἐνέργειαν τῶν μυῶν καὶ τοῦ νοῦς συγκεντροῦται ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς τὰ ὄργανα τῆς πέψεως. Εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τῆς φύσεως δὲν πρέπει νὰ προσκρούωμεν χάριν τῆς υγιείας ἡμῶν ἀνάγκη δὲ νὰ μένωμεν εἰς τὴν ἀπαιτουμένην ταύτην μυϊκὴν καὶ νοερὰν ἀνάπαυσιν τοῦλάχιστον ἐπὶ μίαν ὥραν ἐκάστοτε μετὰ τὸ φαγεῖν. Ἐνῶ δὲ ἡ ἔκκρισις τῆς χολῆς τελειοῦται σχεδόν, ἡ νέα τροφή ἀρχίζει νὰ προσκαλῆ ἐκ νέου τὴν γενικὴν κυκλοφορίαν· ἡμεῖς δὲ τότε πάλιν εἴμεθα ἰκανοὶ πρὸς δραστηρίαν ἐνέργειαν. Ἡ παράβλεψις τοῦ κανόνος τούτου τῆς υγιεινῆς ἐπιφέρει συχνάκις λιαν ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα. Ἰσχυρὰ γύμνασις ἢ νοερὰ ἐπασχόλησις, ἐνῶ τρώομεν ἢ ἀμέσως μετὰ τὸ φαγεῖν, διασκεδάζει τὸν ῥοῦν τῆς νευρικῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ αἵματος ἐν τῷ στομάχῳ, ἢ δὲ λειτουργεῖ τῆς

πέψεως ἀναγκαιῶς βραδύνει τούτου ἕνεκα ἢ σταματᾷ — παρεμβάλλεται πρόσκομμα καὶ σύγχυσις ἐν τῷ συστήματι τοιοιτοτρόπως, καὶ πιθανῶς ἐπέρχεται τὸ τρομερὸν δυσύχημα τῆς δυσπεψίας.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν ἀπαιτεῖται ἡ ἀνάπαυσις αὕτη μετὰ τὸ φαγεῖν, ἀναγκαῖοι αὐτῇ καὶ πρὸ αὐτοῦ ὀλίγον. Ἄμα τελειώσωμεν ἐπίπονον τινα μυϊκὴν ἐργασίαν, μακρὸν περίπατον, παραδείγματος χάριν, ἢ συνέχεια τῆς νευρικῆς ἐνεργείας καὶ τῆς κυκλοφορίας ἐπαναλαμβάνεται ἰσχυρῶς ἐν τῷ μυϊκῷ συστήματι. Ἡ ροὴ αὕτη καταπαύει καὶ διακόπτεται πρὸς ὀλίγον· ἐνόσω δὲ τούτο λαμβάνει χώραν, δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ θέτωμεν τὸν στόμαχον εἰς ἐνέργειαν, ἅμα πληρωθέντα, καθότι ὡς ἐβρέθη ἔχει χρεῖαν ἀναπαύσεως. Ἐάν ἐπίσης ἐπασχοληθῶμεν τότε εἰς τινα διανοητικὴν ἀσχολίαν, ἢ νευρικὴ ἐνέργεια καὶ κυκλοφορία διευθυνομένη εἰς τὸν ἐγκέφαλον, προσκαλεῖται διὰ μιᾶς τὴν ἐνέργειαν ἄλλων μεμακροσμένων ὀργάνων. Ἀπαιτεῖται δὲ χρόνος τις ὅπως ἡ ἐνέργεια καὶ κυκλοφορία προετοιμασθῶσιν ἵν' ἀναλάβωσι τὴν νέαν αὐτῶν διεύθυνσιν. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ θέσωμεν ταύτην τὴν ἀρχὴν· ὅτι βραχὺ διάστημα ἀναπαύσεως, ἢ τοῦλάχιστον πολὺ μικρᾶς ἐπασχολήσεως, πρέπει νὰ λαμβάνῃ χώραν πρὸ ἐκάστου φαγητοῦ.

Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον ὅτι οἱ κανόνες οὗτοι, εἰ καὶ οἱ φυσικοὶ αὐτῶν λόγοι δὲν ἐγινώσκοντο ἴσως καλῶς, διετηρήθησαν ὁμῶς ἐπὶ τῶν ζῶων ἐκείνων εἰς ἃ οἱ ἄνθρωποι δίδουσι τινα ἀξίαν, ἐν ᾗ εἰσέτι ἡ ἐφαρμογὴ αὐτῶν εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κρᾶσιν μόλις λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν παρ' ὀλίγων. Ἐκεῖνοι δὲ εἰς οὓς ἐνεπισηύθησαν ἵπποι καὶ σκύλοι, δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτοὺς (τοὺς σκύλους κτλ.) νὰ τρέφονται ἀμέσως μετὰ τὴν ἐργασίαν· οὔτε πάλιν ἐπιτρέπουσιν αὐτοῖς νὰ ἐργασθῶσιν εὐθὺς μετὰ τὴν τροφήν. Ἡ πείρα ἐδίδαξε τοὺς ἀρχαίους στρατιώτας νὰ μὴ γευματίζωσιν ἅμα τελειώσαντες μακρὰν πορείαν (march), ἀλλὰ νὰ μένωσιν ἡρέμως ἕως οὗ γένωσιν αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς τούτο προετοιμασίαι.

Ἄν καὶ πρέπει ν' ἀποφεύγηται διαρκούντος τοῦ γεύματος, πρὸ αὐτοῦ, καὶ μετ' αὐτὸ ἀμέσως ἡ ἰσχυρὰ διανοητικὴ καὶ μυϊκὴ ἐργασία, δὲν ἐμποδίζεται ὁμῶς ἢ ἐλαφρὰ καὶ εὐθυμῶς συνομιλία, ἥτις συνήθως λαμβάνει χώραν, ὅπου διάφοροι ὁμοῦ συντρώγουσιν εὐωχοῦντες. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἢ εὐθυμῶς συνομιλία αὕτη εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς θρέψεως. Ὁ Δρ. Κόμβ (Komb), εἰς ἐν τῶν ἀνεκτιμήτων αὐτοῦ πονημάτων « ἡ

Φυσιολογία της πέψεως», παρατηρεί ότι, ή αναγκαία μικρά διατάραξις της τροφής, ενεκα της ιδιαιτέρας θέσεως του στομάχου, βοηθεῖται μεγάλως διὰ τῆς ἐνεργείας του διαφράγματος καὶ τῶν μυῶν του ὑπογάστριου διαρκούσης τῆς εἰσπνοῆς καὶ ἐκπνοῆς· ἡ δὲ ἐλάττωσις τῆς ζωηρότητος καὶ τῆς διαρκείας τῆς ἀναπνευστικῆς κινήσεως, εἰς ἣν ἀκολουθεῖ πάντοτε ἀθυμία (μελαγχολία) καὶ λύπη, εἶναι ἀφορμὴ τῆς ἀσθενοῦς πέψεως, ἣν πασιδῆλως συνοδεύει ἡ ἐκπτώσις τοῦ νοῦ. Ἡ αὐτὴ δ' αἰτία φέρει προσέτι ἀναγκαιῶς καὶ τὸ αἷμα αὐτὸ εἰς δυσάρεστον τινα κατάστασιν, ὅπερ, ἐν τῇ κυκλοφορίᾳ αὐτοῦ, ἐξασθενεῖ τὴν πέψιν ὁμοῦ καὶ πᾶσαν ἄλλην λειτουργίαν· ἀλλ' ἡ μυϊκὴ ἢ μηχανικὴ ἐπιβρόχη εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνδιαφέρει ἡμῖν ἀφ' ἑτέρου ἢ δραστηρία καὶ ἐνεργητικὴ ἀναπνοὴ ἧτις συνοδεύει τὴν εὐθυμίαν καὶ ἀναπτέρωσιν τοῦ πνεύματος, βοηθεῖ καὶ αὐξάνει τὴν δύναμιν τῆς πέψεως διὰ τῆς βοηθείας τῶν κινήσεων τοῦ στομάχου, καὶ διὰ τῆς χορηγήσεως εἰς αὐτὸν ἀδροτέρου αἵματος. Ἐὰν εἰς ταῦτα προσεθῇ ἡ αὐξήσις τῆς νευρικῆς ὠθήσεως, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν εἰς τὸν στόμαχον τὰ εὐάρεστα αἰσθήματα (αἱ συγκινήσεις), ὥσπερ καὶ εἰς τοὺς μῦς καὶ τὰ ὄργανα τῆς ἐκρίσεως γενικῶς, εὐκόλως θέλομεν διακρίνει διατὶ ἡ πέψις βαίνει τόσον καλῶς καὶ εὐαρέστως ἐν συναναστροφῇ, ὅπου ὑπάρχει ἀσειότης καὶ εὐθυμία. «Ὁ Γέλως» λέγει ὁ Καθηγητὴς Χουφελάνδος (Hufeland) ἐκ Βερολίνου, «εἶναι ἐκ τῶν μεγαλύτερων βοηθημάτων τῆς πέψεως, ἐξ ἄσων γνωρίζω· ἡ δὲ συνήθεια ἦν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον, τοῦ διεγείρειν αὐτὸν ἐν τῇ τραπέζῃ διὰ γελοιοποιῶν καὶ εὐτραπέλων, ἐβασίζετο ἐπὶ (ἡ μᾶλλον ἦτο σύμφωνος μετὰ) τῶν γνησιῶν ἱατρικῶν ἀρχῶν· ἐνὶ λόγῳ, προσπάθει, ὡ ἀναγνώστα, νὰ ἔχῃς εὐθύμους καὶ χαρίεις συντρόφους εἰς τὸ γεῦμά σου· οἰανδήποτε τροφήν καὶ ἂν λάβῃς ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς τέρψεως, αὐτὴ θέλει παράξει βεβαίως καλὸν καὶ ἐλαφρὸν αἷμα.»

Γ. Κ.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΑΦΟΣ.

Σ. Σ. Ἀσμένως καταχωροῦμεν ἐν ταῖς στήλαις τῆς Ἀποθήκης τὸ ἐξῆς περὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου ἀξιόλογον ἄρθρον, γραφθὲν ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ διὰ τὴν περὶ τὸ γράφειν δεινότητα διδασκάλου Κ. Θ. Τιμαγένους, ἐν ᾧ ἀναιροῦνται δι' ἰσχυρῶν καὶ ἀναντιρρή-

των λόγων αἱ κατὰ τῶν Ἁγιοταφῶν ἐκτοξευθεῖσαι ἐσχάτως ὑπὸ τινος γαλλικοῦ φύλλου συκοφαντίαι, καὶ ἐν γένει αἱ κατὰ καιροῦς ἐκτοξευόμεναι κατὰ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου ὑπὸ τῆς ξενικῆς δημοσιογραφίας ἐρσοχελίαι καὶ ὕβρεις.

Εἶναι ἀναντιρρήτον, ὅτι ἅπαντες μὲν οἱ Χριστιανοί, ἰδίως δὲ καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐνδιαφέρονται οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰ περὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτοῦ ὡς πατρῴας κληρονομίας ἡμεῖς ὀφείλομεν ν' ἀναλαμβάνωμεν ἐν πάσῃ περιστάσει, καὶ περὶ τοῦ ἱεροῦ τῶν Ἁγιοταφῶν Κλήρου πᾶς ὀρθόδοξος ὀφείλει νὰ φωτιζῇ τοὺς καὶ τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐτέρως πῶς δοξάζοντας. Ἐὰν ἡ ἀλήθεια ἀπολύτως εἶναι ἀρετὴ συμφέρουσα πᾶσι καὶ ἐν πᾶσιν, αὐτὴ εἶναι ἐν τοῖς μάλιστα ἀναγκαιοτάτη καὶ συμφορωτάτη, ὅταν παρασιωπωμένη ἢ καὶ ἐθελοκᾶκως διαστρεφόμενη, κινδυνεύῃ νὰ χαλαρώσῃ καὶ τὴν εὐσεβῆ πεποιθησὶν τῶν ὁμογενῶν, δι' ἣν καὶ μόνην ἡ Ὀρθοδοξία ἵσταται καὶ στήσεται, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, ἐδραία μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, καὶ τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἐνθερμον ἀφοσίωσιν πάντων τῶν Ἁγιοταφῶν ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν.

Σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶναι ἐν τῷ παρόντι ν' ἀποδείξωμεν ἱστορικῶς τὰ δικαιώματα τῶν καθ' ἡμᾶς Χριστιανῶν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τοῦτο εἶναι ἤδη προτεθρυλλημένον καὶ μάλιστα καὶ ἐφ' ἡμῶν οὐχὶ πάλαι τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ μείζονος ἐξουσίας καὶ δυνάμεως κινήθην, ἐλύθη ὡς ἔπρεπεν ὑπὲρ τοῦ δικαίου διὰ τῆς δικαιοφροσύνης τοῦ μεγαλόφρονος Σουλτάνου, εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ θύελλα ἐκεῖνη ἠγέρθη φοβερά ὑπὲρ τὴν κληρονομίαν ἡμῶν ταύτην, ἀλλ' ὁ ἥλιος τῆς θείας δικαιοσύνης διέλυσε καὶ αὐτήν. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι πόλεμος κατ' αὐτῆς δεινός ἐκινήθη, ἀλλ' ὁ Θεὸς προωκονόμησε καὶ τὸν ἀρμόδιον ἐν τούτῳ στρατηλάτην αὐτοῦ, τὸν νέον Μακκαβαῖον, τὸν Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλον, ὅστις δι' εὐσεβοῦς καὶ ἀτρομήτου εὐσταθείας ὑπερήσπισε τὰ δικαιώματα τῶν Ὀρθοδόξων. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι κίνδυνος μέγας ἐπεκρεμάσθη, ἀλλ' οἱ ἀγραιοῦντες ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου διενεκάρτησαν μέχρις οὔ ἀπεσείσαντο αὐτόν. Ἐὰν δὲ ποτε ἡ ἀδέκαστος ἱστορία ἀναφέρῃ περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, βεβαίως θέλει ἀποδώσει αὐτῇ τὰ δίκαια εἰς τὸν Σάμιον τοῦτον ἄνδρα Ἁγιοταφίτην ὅμως, τὸν εὐκλεᾶ Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλον.

Περὶ τούτων λοιπὸν δὲν προτιθέμεθα νὰ γράψωμεν ἡμεῖς, προλαμβάνοντες τὴν ἱστορικὴν κρίσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ἐσχάτοις ἀνθρωποί τινες πεπλανημένως καὶ ἐμπαθοῦς βεβαίως κρίσεως γράφουσι περὶ τῶν τοῦ Ἁγίου Τάφου ἐν οὐδενὶ κόσμῳ ἄρρητ' ἀθέμιτα, ἀγνοοῦντες ἢ θέλοντες ν' ἀγνοῶσι τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὁλοῆσι φρεσὶ θύοντες, ἡμεῖς ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀναλαμβάνομεν τὸ ἐφ' ἡμῖν, καὶ ὅσον ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ὁ χρόνος, αἱ δυνάμεις καὶ ἄλλαι ἡμῶν ἀσχολῖαι, νὰ δώσωμεν πληροφορίας τινάς, ὡς ἀφορμὴν ταύτας εἰς ἄλλους ἱκανωτέρους, καὶ εἰ δυνατόν, νὰ ἐξαγάγωμεν καὶ ἐκείνους ἐκ τῆς πλάνης καὶ τοὺς ἀναγνώστας αὐτῶν ἐκ τῆς ἀπάτης. Ἐν τούτοις δὲ ἀναγνόντες ἐσφαλμένα ὅλως καὶ ἀνύπαρκτα ἐν τινι τῶν ξένων ἐφημερίδων περὶ τῶν κατὰ τὸν Ἁγίον Τάφον, δὲν ἐξενίσθημεν, γινώσκοντες ὅτι οἱ ἀλλοεθνεῖς, τοῦλάχιστον οἱ τούτων καπηλεύομενοι τὴν ἀλήθειαν, τοιαῦτα περὶ ἡμῶν ἐκάστοτε ἐνασμενίζονται παίζοντες μᾶλλον ἢ σπουδαιολογοῦντες, ἀσχημονοῦντες μᾶλλον ἢ δικαιοπραγοῦντες, καὶ ὑβρίζοντες μᾶλλον ἢ συμβουλευόντες. Καὶ εἴπομεν ἡμεῖς ἐν ἡμῖν περὶ αὐτῶν—ἐφεῖται τούτοις ἀσχημονεῖν. Τὸ ἀνέλπιστον ὅμως καὶ παράδοξον εἶναι, ὅτι καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐφημερίδων δὲν ἐδίστασε νὰ μεταφέρῃ εἰς τὰς στήλας αὐτῆς ἄρθρα, ἐν οἷς κακολογεῖται μὲν ὁ Κλῆρος τῶν Ἁγιοταφῶν καὶ ὁ Πατριάρχης Κύριλλος, καταστρόνοντα δὲ λογαριασμοί, ὁποῖους ἐν τῇ νηπιότητι ἠκούομεν παρὰ τῆς μάμμης ἡμῶν διηγουμένης τὰ παραμύθια τοῦ Σεβᾶχ Θαλασσινοῦ. Ἐνας Πατριάρχης καὶ τριακόσιοι Καλόγηροι καταβροχθίζουσι δέκα ἑκατομμύρια φλωρία! Πόσον καγγάζουσιν ἴσως εἰς τὴν βράχιν ἡμῶν οἱ πονηροὶ Εὐρωπαῖοι, ὅταν αὐτοὶ πλάττοντες τὸ τοῦ Ναστρατῆ Χότζα θρυλούμενον ἐκεῖνο αὐγόν, βλέπωσιν τινὰς ἐκ τῶν ἡμετέρων προάγοντας ὡς ἡ ἀνόητος ἐκεῖνη τοῦ μύθου γυνή, ὅχι πλέον εἰς ἓν, ἀλλ' εἰς ἑκατὸν τὸ καὶ ἐν ἀνύπαρκτον αὐγόν.—10,000,000! Πόσον εὐκόλον εἶναι, τῆς κρίσεως ἀπούσης, νὰ ῥίπτῃ τις λόγους ἐπὶ τοῦ χάρτου! Βεβαίως μᾶς χλευάζουσιν αὐτοὶ οἱ ξένοι, καὶ μᾶς οἰκτεῖρουσιν ἴσως διὰ τὴν ἀσυνεσίαν ἡμῶν.

Ἡμεῖς λοιπὸν θέλομεν ἀποδείξει, ἀνίσως οἱ περιφρονητικῶς Καλόγηροι Ἁγιοταφῖται καὶ ὁ Πατριάρχης αὐτῶν, ἀνίσως ἦναι ἄξιοι τοιαύτης δολίας καὶ ἀτασθάλου γλώσσης, ἀνίσως τὰ ἑκατομμύρια τῶν φλωριῶν δὲν ἦναι τῆς Χαλιμάς τὸ χρυσοῦν ὄρος· ὅποια καὶ ὅποια αὐτοὶ οἱ Καλόγηροι Ἁγιοταφῖται καὶ ὁ

Πατριάρχης αὐτῶν κέκτηνται δικαιώματα εὐγνωμοσύνης παρὰ πᾶσι τοῖς ὁμογενέσι δι' ὅσα δεινὰ ὑπέστησαν καὶ πάντοτε ὑφίστανται ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ εὐσταθείας τῶν ἱερῶν ἐκείνων προσκυνημάτων, καὶ δι' ὅσα ἀγαθὰ ἐπραξαὶ καὶ πράττουσιν ὑπὲρ πάντων τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ ἰδίως ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ θρόνου.

(Ἀκολουθεῖ.)

ὑπὸ Θ. ΤΙΜΑΓΕΝΟΥΣ.

ΒΟΣΠΟΡΙΚΑ.

Οἱ Ἕλληνες, φύσει ὄντες νοήμονες, φιλομαθεῖς, φιλιόνομοι, γενναῖοι καὶ ἐπιχειρηματικοί, καὶ οὕτως ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων αὐξανόμενοι κατὰ πάντα διὰ τῆς παιδείας, τῆς εὐνομίας, τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς ναυτιλίας, ἀπόκησαν ἕκιοτε τοὺς δύο τῶν βορειότερων θαλασσῶν Βοσπόρους, τὸν τε Θρακικὸν δηλαδὴ, ὅπου τὸ Βυζάντιον καὶ ἡ Χρυσούπολις καὶ ἡ Χαλκηδὼν, καὶ τὸν Κιμμέριον ὅπου τὸ Παντικάπαιον καὶ ἡ Φαναγορία καὶ ἄλλαι πόλεις Ἑλληνίδες τῆς Κριμαίας καὶ τῆς Καζακίας, ὡς καὶ τὰ στόματα καὶ τὰ ἐνδότερα τοῦ Ἰστροῦ, τοῦ μεγίστου τῶν τῆς Εὐρώπης ποταμῶν, καὶ σχεδὸν ὅλον τὸν τοῦ Εὐξείνου Πόντου γῦρον καὶ τὰ πλεῖστα τῆς Μαιωτίδος. Ἀλλὰ περὶ τῶν κατὰ τὴν Σκυθίαν πολλῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, περὶ ὧν ἔγραψαν ἱκανὰ οἱ νεώτεροι ἀρχαιολόγοι, λέγομεν ἄλλοτε τὸ δέον, περιορίζοντες ἐνταῦθα τὸν λόγον ἐν συντομίᾳ ἐπὶ μόνου τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου.

Λακεδαιμόνιοι, Ἀργεῖοι, Μεγαρεῖς, Ἀθηναῖοι, Βοιωτοί, Θεσσαλοί, Μιλήσιοι, Σάμιοι, Χίοι, Ἐρυθραῖοι, Ἄνδριοι, Λήμνιοι καὶ ἄλλοι Ἕλληνες, ἀκμάσαντες μετὰ τὰ Τρωϊκὰ μᾶλλον ἢ ἦττον, ἀπόκησαν κατὰ τὴν ὁδόνην καὶ ἐβδόμην πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα πολλὰς πόλεις τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς Προποντίδος, τὸν Βόσπορον ὅλον καὶ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰστροῦ καὶ τὰ παράλια τοῦ Πόντου, καὶ τὰ ἐνδότερα, εἰσάγοντες παντοῦ ἀβιάσως διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ καλοῦ παραδείγματος τὸ φῶς τῆς παιδείας, τὴν ἡμερότητα τῶν ἠθῶν καὶ τὴν εὐνομίαν, καὶ οὕτω φιλανθρώπως συγχωνεύσαντες ἐν ἑαυτοῖς διὰ χρόνου τοὺς περίξυ ὑπάρχοντας ἀπαιδευτοτέρους λαοὺς, ὄντας τοὺς πλείστους καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀναμφιβόλως ὁμοφίλους, ἢ συγγενεῖς τῶν Ἑλλήνων, οἷον τοὺς Θύννους καὶ ἄλλους Θρακὰς καὶ Μοισοὺς ἢ Μυσοὺς καὶ Φρύγας καὶ Βιθυνοὺς, καὶ Παφλαγόνας καὶ οἷους ἄλλους τῆς νῦν ἐθνικῆς αὐτῶν πατρίδος.

Οἱ Μεγαρεῖς ἀπώκησαν καὶ ἔκτισαν κατὰ πρῶτον τὴν Χαλκηδόνα καὶ τὴν Χρυσούπολιν καὶ τὴν Δημόνησον (Πρίγγιον). Ἀκολούθως δὲ σκεπτόμενοι, περὶ ἄλλου ἐτι ἀποικισμοῦ κατὰ τὸν ἡμέτερον Βόσπορον, ἔλαβον τὸν ἀκόλουθον χρησμόν.

Ὁλβιοι, οἱ κείνην πόλιν ἀνέρες οἰκήσουσιν,
Ἀκτῆς Ὀρηκίης ὑγρὸν παρ' ἄκρον στόμα Πόντου.
Ἐνθ' ἰχθύς, ἔλαφός τε νομὸν βόσκουσι τὸν αὐτὸν
Στέλλουσι δ' ὡς ὄμιστα καὶ εἰς φρένα πάντα λαβόντα.

Τῆς δ' ἀποικίας ἀρχηγὸς ἐψηφίσθη ὁ ἦρωας Βύζας, τοῦ ὁποῦ ἐκ νομισμάτων σώζεται ἡ χάριεσσα καὶ ἀξιοθέατος εἰκὼν, υἱὸς Κροέσης, θυγατρὸς τῆς Ἰοῦς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος κατὰ τινάς. Ὁ ἀρχηγὸς οὗτος ἤρξατο καταμετρᾶν τὸν τόπον, ἵνα κτίσῃ ἐν τῷ μακρῷ λιμένι τοῦ Χρυσοκέρατος κατὰ τὴν θέσιν Λιγὸν τὴν νέαν πόλιν πιθανῶς μεταξὺ τῶν δύο ποταμῶν Κιδάριος καὶ Βαρβύσου, (ὅπου νῦν τὸ Χάσκιον καὶ ὁ Κεατχανᾶς), ὅτε ἀετὸς ἐπιπτάς, ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ Βοσπορικὸν ἄκρον, ὅπου ἐκτίσθη τὸ Βυζάντιον κατὰ τὸ ἔτος 658 πρὸ Χριστοῦ, πόλις εὐθετος καὶ μεγάλη γενομένη, ἐπελθόντων μετὰ τοὺς Μεγαρεῖς καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων καὶ Βοιωτῶν ἀποίκων, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ Ἀθηναίων καὶ πολλῶν Αἰγαιοπελαγιτῶν καὶ ἄλλων διαφόρων Ἑλλήνων. Φαίνεται, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βύζαντος διεῦθνε τὰ τοῦ Βυζαντίου πράγματα ἢ φρονήσεις τῆς Φιδάλειας, γυναικὸς αὐτοῦ, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ Φιδάλειος, κόλπος τις ἐν τῷ Βοσπόρῳ, ὅπου τὸ νῦν χωρίον Ἐμιργιάνι. Οἱ Βυζάντιοι εὐτυχοῦντες διὰ τῆς ἐμπορίας, τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν γραμμάτων, ἦσαν ἐντελῶς αὐτόνομοι μέχρις οὗ ὑπετάγησαν ἐξ ἀνάγκης τοῖς Πέρσαις προσκαίρως, ὅτε Δαρείος ὁ Ὑγασπύου διέβη τὸν Βόσπορον, ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς πέραν τοῦ Ἰστροῦ Σκυθίας μετὰ δυνάμεως πολλῆς. Πρὸς διάβασιν ἀσφαλῆ τῆς μεγάλης τῶν Περσῶν στρατιᾶς ἐγεφύρωσε τὸν Βόσπορον ὁ Σάμιος ἀρχιτέκτων Μανδροκλῆς κατὰ τὸ στενότατον, ὅπου ἀντίκεινται τ' ἀκρωτήρια ἐπὶ μὲν τῆς Ἀσίας ἡ Λυκάς (Ἀναδὸλ χισάρ), ἐπὶ δὲ τῆς Εὐρώπης τὸ Ἐρμαῖον (Ρούμελι χισάρ), καὶ τοῦ ἔργου τούτου ὠραίαν εἰκόνα ὁ Μανδροκλῆς ἀφιέρωσε εἰς τὸν ἐν Σάμῳ ναὸν τῆς Ἥρας ὡς λέγει ὁ Πρόδοτος, μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης

Βόσπορον ἰχθύεντα γεφυρώσας ἀνέθηκε
Μανδροκλῆς Ἥρῃ, μνημόσυνον σχεδῆς.
Αὐτῷ μὲν στέφανον περιθείς, Σαμίῳσι δὲ κῦδος
Δαρείου βασιλέως ἐκτελέσας κατὰ νοῦν.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ Πέρσαι, καλῶς ποιοῦντες,

ἄφιναν εἰς τὰς ἑλληνικὰς πόλεις κατὰ πολιτικὸν τι σύστημα ἐλευθερίαν τινὰ καὶ αὐτονομίαν, ἐπιτάσσοντες μόνον φόρον ἐτήσιον, καὶ ἂν ἐνίοτε ἐπέμβαινον αὐθαιρέτως καὶ βαρβαρικῶς εἰς τὴν διοίκησιν αὐτῶν.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ξέρξου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατέλαβον τὸ Βυζάντιον ἀλληλοδιαδόχως οἱ Σπαρτιάται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, μέχρις οὗ Θρασύβουλος τις Βυζάντιος, ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, ὡς ὁ τῶν Θεβῶν ὁμώνυμος. Εὐτυχῶς οἱ Ἕλληνες ἀπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου, καὶ μάλιστα γενομένοι Χριστιανοὶ καὶ κηρύξαντες καὶ κανονίσαντες τὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὴν προφητικὴν τοῦ Σωτῆρος πρόρρησιν, φρονοῦσι καὶ ἀγαπῶσι τοῦ λοιποῦ ἐθνικὴν ἐνότητά, μὴ κατακερματιζόμενοι αὐτοπροαιρέτως εἰς διαφόρους πολιτείας ἀλληλομαχοῦσας, ὡς ποτε αἱ παλαιαὶ ἐκεῖναι Ἑλληνίδες πόλεις, καὶ νῦν αἱ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Οἱ Βυζάντιοι οὕτως αὐτονομούμενοι ἠτύχουν διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐμπορίας, ὅτε κατεστράφησαν ἀπανθρώπως ὑπὸ τοῦ ἀσπλάγγνου Σεβήρου, αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης, πρὸς ὃν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀβοήθητοι ποθὲν, ἀντεστάθησαν μεγαλοφύχως ἐπὶ τρία ἔτη. Τότε ὁ Σεβήρος πρὸς περιφρόνησιν ὑπέταξε τὸν τοῦ Βυζαντίου ἐπίσκοπον τῷ Ἡρακλείῳ Μητροπολίτῃ, πόλεως πολὺ μικροτέρας καὶ ἀσημοτέρας ὡς πρὸς τὸ Βυζάντιον. Ἀκολούθως ἀνεγεροθεῖσα ἡ πόλις αὕτη, καὶ ὅπως οὖν ἀκμάζουσα πάλιν καθ' ὃν χρόνον οἱ μὲν αὐτοκράτορες τῆς Ἀνατολῆς διέτριβον ἐν Νικομηδείᾳ, οἱ δὲ τῆς Δύσεως ἐν Μεδιολάνοις, (ἐγκαταλειφθείσης πλέον ὑπ' αὐτῶν, ὡς ἀχρήστου πρὸς τὴν τοῦ ὅλου κράτους διοίκησιν, τῆς γραιῆς καὶ δυσκόλου Ῥώμης), ἠξήθη περιφανῶς ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων, ὡς τι κέντρον ἀναγκαῖον τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τῆς Χριστιανῶσύνης, ἐξελληνιζομένης οὕτω καὶ ἐλληνίζουσας σχεδὸν κατὰ πάντα, καθὸ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εὐλόγως καὶ ἀναγκάειως καθιδρυομένης ὑπὸ τοῦ νέου Μακεδόνα ἦρωος γενομένου Χριστιανοῦ, καὶ ἀφιλονεκτικῶς μονοκράτορος καὶ εὐεργέτου πάσης τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας, ὅπερ κατὰ Ζηλοφθονίαν, ἀγροικικὴν ὄντως, ἀπῆρθεσκεν οὐκ ὀλίγον τῇ παλαιᾷ Πρωτευούσῃ. Ἡ Ζηλοφθονία αὕτη, ἐπιφέρουσα πολλὸν χρόνον σκαιῶς ματαίας καὶ ἀνουσίας τῆς παλαιᾶς πρὸς τὴν Νέαν Ῥώμην ἔριδας, ἐχώρισε τέλος κατὰ τὸ δογματικὸν τοὺς Χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, προξενήσασα πλεί-

στας ὅσας ζημίας πρὸς τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, διότι ἄνευ τῆς διαιρέσεως ταύτης καὶ τῶν ἐκ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ἀδιακόπων σκανδάλων, οἴτε λαοὶ τῆς Δύσεως, μὴ σχιζόμενοι εἰς διάφορα συστήματα, ἐσέβοντο πολὺ πλέον τὸν ἐν Ῥώμῃ πατριαρχεῦοντα καὶ τὸν κληρον καὶ τὴν Χριστιανικὴν πίσιν καὶ οἱ τῆς Ἀνατολῆς ἀντεῖχον εὐσχοότερον καὶ ἀσφαλέστερον πρὸς τὰς ἐπανελημμένας καὶ μεγάλας τῶν ἀλλοθρήσκων προσβολάς. Πρὸ τοῦ χωρισμοῦ οἱ Πάπαι τῆς Ῥώμης, ὄντες ὀρθόδοξοι καὶ μὴ ἔχοντες πολιτικὴν ἐπὶ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐξουσίαν, ὡς ἀπῆτουν μετὰ ταῦτα διὰ ποικίλων σοφισμάτων, μηδὲ κηρυττόμενοι ἀρχηγοὶ τῆς ἐκκλησίας ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ, μηδὲ τὸ χειρὸν ἀναμάρτητοι καὶ κλειδοφύλακες τοῦ παραδείσου καὶ ὅσα τοιαῦτα τεχνάσματα τῆς ἀσεβοῦς ἀγυρτίας, ἦσαν πραγματικῶς ἀγιώτεροι καὶ σεβασμιώτεροι παρὰ τῆς Χριστιανῶς, θεωροῦντες ὡς πράγματι πρωτεύοντα κατὰ τι ἀξιωματικώτερον τὸν τῆς πρωτευούσης τοῦ κράτους Πατριάρχην, τὸν καὶ οἰκουμενικὸν ἐπικληθέντα, καὶ ἂν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολῆς κατ' εὐγενῆ τινὰ διάκρισιν ἀπέδιδον τὸ γερωνικὸν πρεσβεῖον ἀδιστακτικῶς τῷ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ἀρχιερεῖ, ὅς τις τὸ ἀπλοῦν αὐτὸ καὶ μικρὸν καὶ ἀθώτατον πρεσβεῖον μετέβαλε κατ' ὀλίγον αὐθαιρέτως καὶ διὰ τῆς κομματικῆς βίας καὶ τῶν ἀπαύσων πολέμων εἰς παγκρατορίαν ἱεροκοσμικὴν περιττοτάτην, ἀμαρτωλοτάτην, βλαβεροτάτην καὶ ἀκατόρθωτον. Ἰδοὺ ποῦ φέρουσι τὰ πάθη καὶ αὐτὸν τὸν ἱερωμένον ἄνευ τοῦ ἡνιοχοῦντος λόγου.

Ὁ Βόσπορος ἠλλαξεν ἐξουσίας μετὰ πάμπολλα ἔτη καὶ ἐστερήθη πολλῶν λιμένων, ὄρμων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων κοσμημάτων, ἀλλ' ἡ φύσις μένει, ἀγαπωμένη πάντοτε καὶ θεραπευομένη οὐκ ὀλίγον ὑπὸ τοῦ ἐν αὐτῇ αἰεζῶου καὶ φιλανθρωποῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐξ οὗ ὠφελοῦνται τὰ μέγιστα πάντες οἱ κρατοῦντες, ἐφ' ὅσον περιποιοῦνται αὐτὸν, διότι ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπάρχει ὄντως ὠφέλεια καὶ τιμὴ τῆς ἀνθρωπότητος, οὐχὶ τούτου μόνου, ἢ ἐκείνου τοῦ λαοῦ οἰασθήποτε θηρσκείας καὶ φυλῆς. Καὶ σήμερον ἐτι μετὰ τόσας καὶ τηλικαύτας μεταβολὰς καὶ καταστροφάς, παρέλθουσας διὰ παντός, οἱ ὁμογενεῖς ἡμῶν εἰσὶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καὶ περίεξ οὐ μόνον πολυπληθέστεροι μετὰ τοὺς κρατοῦντας, ὄντας τοὺς πλείους ἐξ αἵματος ἡμετέρους καὶ σχετικούς, ἀλλὰ καὶ φιλομαθέστεροι καὶ λογιώτεροι καὶ τεχνικότεροι καὶ γεωπονικότεροι καὶ ποιμενικότεροι καὶ ναυτικότεροι καὶ ἐμπορικότεροι καὶ πολιτικότεροι

καὶ κοινωνικότεροι καὶ μεταδοτικότεροι καὶ φιλανθρωπότεροι καὶ ἰσονομικότεροι πάντων τῶν ἄλλων γενῶν. Ἐξαιρουμένων δ' ὀλίγων ἄλλων πᾶσα σχεδὸν ἡ ναυτιλία τοῦ Βοσπόρου, ἔχοντος κυρίως ἐκ θαλάσσης ἀξίαν καὶ ὠφέλειαν καὶ δύναμιν, ἀνήκει τοῖς ἡμετέροις, ὅπερ συντείνει οὐκ ὀλίγον πρὸς τὴν εὐζωίαν καὶ χαρὰν τῆς πρωτευούσης.

Ἡ νέα πόλις τοῦ Μεγαρέως ἦρωος, ἐξ οὗ καὶ ὠνομάσθη, τειχισθεῖσα, περιελάμβανε κατὰ τριγωνικὸν σχῆμα τὸ Βοσπόριον ἄκρον (Σαράϊ μπουρνου) μέχρι περίπου τῆς νῦν λεγομένης παλαιᾶς γεφύρας τοῦ Κερατίου κόλπου ὡς τε κατὰ τὸ ὄριον τοῦτο περιέχονται ἐντός τῶν τειχῶν τοῦ παλαιοῦ Βυζαντίου τὰ νῦν ἐπὶ τοῦ Βοσπόρου ἀνάκτορα, ἡ ἀγία Σοφία, τὸ Κοντοσκάλιον, τὸ ἀρχιτελωνεῖον, τὰ μεγάλα πρατήρια, ὄντα σκεπαστὰ καὶ κλειστὰ καὶ τὸ Κυβερνεῖον (Πασά καπισί) καὶ τὸ ποτὲ Γερουσιαστικὸν (Σερασκέρ καπισί) μετὰ τοῦ ἐν αὐτῷ πύργου, καὶ ἄλλα. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐξέτεινε πρὸς δυσμὰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ ἐτι πλέον οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Αὐτοκράτορες καὶ μάλιστα ὁ Ἀρκάδιος, περιλαβόντες ἐντός νεωτέρων τοῦ Βυζαντίου καὶ πλέον ἐκτεταμένων τειχῶν πολλὸν τόπον, ὅπου νῦν αἱ συνοικίαι Βλάγκας, Ψαμμαθειῶν, Πολυανδρίου (Ἐδρικεκαπί), Ἐξωκωνοῦ (Ἐξωμαρμάρων), Χαρσῆς (Ἐγρί καπί), Βλαχερινῶν, Κεραμεικοῦ (Κερεμίτ μαχαλά), Φαναρίου, καὶ ἄλλα. Οὕτως ἡ πόλις αὕτη περιλαμβάνουσα ἐπτὰ λόφους, ὡς ἡ παλαιὰ Ῥώμη, ἐλέγετο καὶ Ἐπτάκοφος.

I. A.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ.

Ὡ! ποῖος τάραχος παθῶν ταράττει τὴν ψυχὴν μου
Νοῖα ἐδὴν νυστικὴ βιβρώσκει τὴν ζωὴν μου.

Νὰ εἶπω τί αἰσθάνομαι ἀδύνατον μοι εἶναι
Ἀπειπισίας ἔρματος γνωρίζω ὅτι εἶμαι.

Στὸν ἔντρον παραδίδομαι πολλακτὶς ἐπ' ἐλπίδι
Ν' ἀνακουφίσω πρὸς καιρὸν τὸ πάθος ὃ μὲ γθ' ρεῖ

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ μ' ἐπ' ἰσχυροῦσεν ἡ μαῦρη ἀθυρία.
Προσέγγυον εἰς τὴν σπουδὴν, ἀλλὰ κ' ἐκεῖ ὁμοίᾳ

Μελέγχωλος, ἡ σύντροφος ἐφάν' ἀπειπισία.
Παρτὸ δ' ἄλλοδ' ἡ τυραννὶς σκληρὰ ἀπειπισία!

Τὶ δὲ ὁ βίος ἄρα γε εἰς πάντα εἶν' τοιοῦτος;
Δὲν ὁμοιάζει τῶν πολλῶν, ὅχι, ὁ βίος οὕτος.

Παράδεισον εἰς κόλασιν ὁ ἄθροπος καὶ πάλιν,
Κόλασιν εἰς Παράδεισον ἂν θέλῃ μεταβάλλει

Θάρρος λοιπόν κ' υπομονήν πρέπει κ' ἐγὼ τὸ ἔγω
Εἰς τὸ ἐπισφαλέστατον στάδιον ὅπερ τρέχω.

Θάρρος λοιπόν καὶ υπομονήν, ἀλλὰ καὶ μέχρι τίνος;
Ἐν ᾧ ἀκτίνα πώποτε δὲν ἔλαβον ἑλλίδος,

Ναὶ ἡ ἑλλίς Χριστιανικὴ εἶν' ἀρετὴ μεγάλη
Καὶ δύναται τις δι' αὐτῆς υπομονήν τὰ λίβη

Ἐπάρχει δ' αὐτὴ πρόχειρος ἐκ τῆς οὐρανοδότου
Ἡμῶν θρησκείας τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ τοῦ Θεορθώπου.

Συχνάκις μεταμέλλομαι ὅτι κ' ἐγὼ ἀφρόνως
Τὸν χαρακτήρα μου μισῶ τὴν φύσιν παραλόγως.

Ἐπομονὴ καὶ σὺ ἑλλίς, θεαὶ μεγάλαί πρῶται
Καὶ εἰς ἐμέ τὴν θείαν σας χάριν σπεύσατε δότε
Κ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΕΓΙΣΤΗΣ.

Μεταξὺ Ῥόδου καὶ Κύπρου κατὰ τὸ Παμ-
φύλιον καὶ Κύπριον πέλαγος δὲν ὑπάρχει ἄλ-
λο νησίδιον, καλῶς κατωκημένον, εἰμὴ ἡ Με-
γίστη, νῆσος μικροτάτη, ὀνομασθεῖσα οὕτω πι-
θανῶς, καθὸ πραγματικῶς οὔσα ἡ μεγίστη τῶν
πρὸ τῆς Λυκίας νησιῶν. Πολλοὶ τῶν Εὐρω-
παίων περιηγητῶν ἐνόμισαν, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ
ὑπὸ Στράβωνος ἀναφερομένη αὐτόθι Κισθίνη,
τῆς ὁποίας τὸνομα σώζεται παρεφθαρμένον
ἐπὶ τινος ἄλλης πλησιοχώρου. Τῆς δὲ Μεγί-
στης τὸνομα ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Πλινίου,
σώζεται μέχρι νῦν παρὰ τοῖς Λυκίοις, οἵτινες
λέγουσιν αὐτὴν χυδαίωτερον Μείς. Οἱ ἐντόπιοι
νησιῶται λησμονήσαντες παραδόξως τὸ πα-
λαιὸν καὶ κλασικὸν τῆς πατρίδος αὐτῶν ὀνο-
μα, λέγουσι κοινῶς τὴν πόλιν καὶ τὴν νῆσον
Καστελόβριζον, ὄνομα παραγόμενον ἐκ τοῦ
Ἰταλικοῦ Καστέλ-Ρόσσο (Ἐρυθροῦν τείχι-
σμα), ὅπερ ἀποδεικνύει ἀρκούντως τὴν ὑπὸ τῶν
Σταυροφόρων κατοχὴν τῆς νήσου ταύτης, ἐάν
δὲν ἔχη ἄλλην καταγωγὴν τῶνομα τρῦτο, διό-
τι Ῥωσσοὶ πόλις Ἑλληνικὴ ὑπῆρχε τὸ πάλαι
καὶ κατὰ τὴν Κιλικίαν.

Ἡ Μεγίστη, κειμένη εὐθέτως κατὰ τὸν πα-
ράπλουν, τὸν ἐκ Ῥόδου εἰς Ἀττάλειαν Κύ-
προν καὶ Κιλικίαν, ἔχει λιμένα εὐρύχωρον
καὶ ἀσφαλῆ καὶ προξενικούς πρᾶκτορας διαφό-
ρων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων. Ἡ κοινότης τῶν
Μεγιστέων βελτιωθείσα ὀπωσοῦν κατὰ τὰ
τελευταία ταῦτα ἔτη, τρέφεται καὶ αὐξάνεται
κυρίως διὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς ἐμπορίας,
ἔχουσα ὑπὲρ τὰ 100 μεγάλα πλοῖα καὶ σχέ-
σεις πολλὰς καὶ συχνὰς πρὸ πάντων μετὰ τῆς
Λυκίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Πάντοτε ὅμως πλοῖα
ἱκανὰ τῶν Μεγιστέων ταξειδεύουσιν εἰς τὰ πα-
ράλια τῆς Συρίας καὶ τὸν Βόσπορον καὶ τὸν Ἰ-
στρον, τινὰ δὲ καὶ εἰς τοὺς ἐμπορικούς τῆς
Δύσεως λιμένας καὶ εἰς τὸ Λονδίνον. Ἡ Κοι-

νότης αὕτη ἔχει καὶ ἀξιόλογον ναυπηγεῖον, ἐν
ᾧ διαρκῶς κατεσκευάζονται 10—15 πλοῖα δια-
φόρου μεγέθους, ἐπειδὴ εὐρίσκει πρόχειρον καὶ
ἀφθονον ξυλείαν ναυπηγήσιμον ἐκ τῆς ἀντι-
πέραν Λυκίας, τῆς ὁποίας ἡ Μεγίστη εἶνε κοι-
νὸν ἐμπορεῖον καὶ ὀφθαλμὸς καὶ δυνάμεθα εἰ-
πεῖν, σχολεῖον. Ἀλλ' ὡς τοιαύτη ἡ Μεγίστη
ἀνάγκη νὰ ἔχη καὶ καλὰ σχολεῖα (2 ἀλληλα-
διδασκτικὰ τῶν ἀρρένων καὶ ἐν τῶν κορασιῶν
καὶ φιλολογικὸν μετὰ βιβλιοθήκης καλῆς καὶ
διδασκάλου τῆς ναυτικῆς) καὶ Νοσοκομεῖον καὶ
ιατρὸν ἐπισήμονα καὶ Λέσχην.

Ὡς ἀποικία τῆς Μεγιστῆς ἐπὶ τῶν παρα-
λίω τῆς Λυκίας εἶναι ὁ Ἀντιφέλλος, τὰ Μύ-
ρα καὶ ὁ Κάλαμος. Ἐπὶ τοῦ Ἀντιφέλλου, πό-
λεως ἀρχαίας, κειμένης ἀντικρὺ τῆς Μεγιστῆς,
διαμένουσι νῦν σταθερῶς ὑπὲρ τὰς 150 οἰκο-
γενείας τῶν Μεγιστέων, ἄλλαι δὲ τόσαι, ἡ ὀ-
λιγώτεροι ἐν Μύροις, ὅπου σώζεται ὁ τάφος
τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἐφ' οὗ οἱ Μεγιστεῖς ἐφρό-
νουν νὰ κτίσωσιν εὐρυχωρότερον μοναστήριον.
Ὁ δὲ Κάλαμος, πρῶτην ἐρημὸς λιμὴν μεταξὺ
Πατάρων καὶ Ἀντιφέλλου, συνωκίσθη ἐσχάτως
ὑπὸ τῶν Μεγιστέων, οἵτινες μετὰ δυσκολίας
πολλῆς ἔλαβον ἐξ Ἀτταλείας τὴν ἀδειαν τοῦ
ἀνοικοδομησαὶ τὴν αὐτόθι παλαιὰν καὶ ἀνα-
γκαίαν Ἐκκλησίαν. Ἐπέκεινα δὲ τῶν Μύρων
καὶ τοῦ Ἱεροῦ ἀκρωτηρίου, περὶ ὃ κείνται αἱ
λεγόμεναι Χελιδόνιαι νῆσοι, κείται ὁ λιμὴν Ὀ-
λυμπος ἐντὸς τοῦ Παμφυλίου κόλπου καὶ βορ-
ραιοτέρου ὁ πυρίπνους λόφος ἡ Χίμαιρα, περὶ
τῆς ἐπλάσθη ποτὲ ὁ τοῦ Βελλεροφόντου γνωσθὸς
μῦθος.

Ι. Α.

Διόρθωσις παραγραμμάτων ἐν τῷ προ. λαβύρτι Φυ.λ.λ.

Ἐνεσλ. 303	ατ.η.λ. 1	στιχ. 30.	πυρετοὺς ἀντὶ πυρεττοῦς
» 304	» 1.	» 6.	δι' αὐτῶν ἀντὶ διὰ τῶν
» » »	» 2.	» 8.	νοσερὸν ἀντὶ νοσερὸν
» » »	» 2.	» 45.	ὕγιεινὴν ἀντὶ ὕγινην
» 305	» 1.	» 30.	δικλειδὸς ἀντὶ δικλειδὸς
» » »	» »	» 48.	δωμπτίου ἀντὶ οἰκῆμα- (τος.)
» » »	» »	» 52.	ἀνεμιστηρίου ἀντὶ ἀνε- (μιστήριον)

Διόρθωσις παραγραμμάτων ἐν τῷ παρόντι Φυ.λ.λ.

» 330	» 1.	» 26.	ἡμισείας ἀντὶ ἡμισέος
» » »	» »	» 33.	παγκρατικοῦ ἀντὶ (παγκρ.)
» 331	» 2.	» 3.	φυὴν ἀντὶ φύσιν
» » »	» »	» 22.	διερθερίζει ἀντὶ διερθερίζει
» » »	» »	» 30.	χρῆσιν ἀντὶ χρῆσιν
» » »	» 1.	» 24.	ἐκκρίνεται ἀντὶ ἐκρί.

Ο ΠΑΠΑ ΤΡΕΧΑΣ.

πάλιν τὰς πληγὰς ὁ σκορπισμὸς τῶν
ὄχι καθὼς ἔκαμεν ὁ... Καὶ ἐδῶ ἐσιώπησεν
ὁ φιλογενὴς ἱερεὺς, ἐξεύρεις διὰ
ποῖαν αἰτίαν.

Ἄφου ἀνέγνωσε τὸν Μάρκον Αὐρήλιον,
ἐζήτησα νὰ μάθω τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν τοῦ
Ἵσα μ' ἐδιηγήθης (εἶπε) περὶ τῆς ζωῆς τοῦ
Αὐτοκράτορος τούτου, ἤθελα τὰ ὑπόπτευθῆν
ὑπερβολὰς ἱστορίας, ἀν' ὃ χρόνος ἠφάνιζε τὸ
βιβλίον του.—Ἄλλ' εἶναι ἀρχετὸν νὰ σὲ πι-
σώσῃ τὸ βιβλίον, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐφρόνει
καθὼς ἔγραφεν; ἡ ἐλησμώνησες τοῦ ἀγαπητοῦ
σου Ὀμήρου τὸ, Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεῦθ' ἡ
ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη;—Δὲν τὸ ἐλη-
σμώνησα; ἀλλ' ἐξεύρω ὅτι καὶ εἶναι δυνατόν νὰ
διακρίνη τις τοὺς λόγους τῶν Φαρισαίων ἀπὸ
τοὺς χρησμούς τῶν ἐναρέτων ἀνδρῶν, ὡς δια-
κρίνομεν τὰ φυσικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος
κινήματα ἀπὸ τὰ μιμήματα τῶν πιθήκων. Ἐγ-
κωμιάζει τὴν δικαιοσύνην καὶ ὁ ὑποκρινόμενος
δικαιοσύνην, καθὼς καὶ ὁ ἀληθῶς δίκαιος; ἀλ-
λὰ δὲν τολμᾷ νὰ ἐκφωνήσῃ, ὅτι πρέπει νὰ βα-
πτώμεθα εἰς αὐτήν, διὰ τὸν κίνδυνον μὴν ἐλεγ-
χθῆ ἡ ψευδοβαφή του; κατηγορεῖ τὴν τυραν-
νίαν, ἀλλὰ δὲν θέλεις ποτ' ἀκούσειν ἀπὸ τὸ
στόμα του τὸ «Μηδενὸς μῆτε τύραννον, μῆ-
τε δούλον ἑαυτὸν καθιστάναι.» ἀν' καταπέσει
τοὺς ἀκούοντας πῶς ἄλλως ἔχει νὰ θεραπεύσῃ
τὴν τυραννικὴν του ψυχὴν, μὴ δυνάμενος πλε-
ον νὰ εὐρίσκη δούλους; Ἐάν ὁ Μάρκος δὲν ἐ-
φρόνει ὅ,τι ἔγραφεν, ὀλίγον ἤθελε φροντίσειν
ν' ἀποδείξῃ τὴν Ἡθικὴν μίαν τῶν ἐπιστημῶν,
καὶ νὰ τὴν ὀνομάσῃ πρῶτος αὐτὸς τ' ἀληθινόν
τῆς ὀνομα, ΒΙΩΤΙΚΗΝ, ἡγουν ἐπιστήμην τοῦ
πῶς χρεωστοῦμεν νὰ συμβιώσωμεν μετὰ τοὺς
λοιποὺς ἀνθρώπους, ἀν' ἠέλωμεν νὰ ζήσωμεν
εὐδαίμονες, καὶ τὴν ὁποῖαν ν' ἀποκτήσωμεν δὲν
εἶναι δυνατόν, ὡς οὐδὲ κάμμιν ἀπὸ τὰς λοι-
πὰς, χωρὶς πολλῆς μελέτης καὶ γυμνασίας.
Ἡ μέθοδος τῆς ἀποκτήσεως εἶναι νὰ μετριά-
ζωμεν τὰ πάθη μας τόσον, ὥστε νὰ μὴ μᾶς
φέρωσιν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὰ εὐχαριστή-
σωμεν, μῆτε μετὰ τὴν ὑποδούλωσιν τῶν ἄλλων,
μῆτ' αὐτοὶ δουλεύοντες ἄλλους; ἀλλὰ νὰ στο-
χαζώμεθα τοὺς συμβιώτας καὶ συμπολίτας
ὄλους, ὡς ἀδελφοὺς καὶ κοινωνοὺς, κυβερνω-
μένους ἀπὸ νόμους ἴσους καὶ ἴσον ἔχοντας δι-
καίωμα ν' ἀπολαμβάνωσι τὴν ἀνάλογον εἰς
καθένα μερίδα τῶν ἀγαθῶν τοῦ βίου καὶ τοῦτο

σημαίνει τοῦ καλοῦ Μάρκου τὸ, «Μηδενὸς
μῆτε τύραννον, μῆτε δούλον ἑαυτὸν καθιστάναι.»

Πρὶν σοφισθῆ τὴν προγονικὴν ἡμῶν σοφί-
αν, περιήρχετο τὰ χωρία τῆς Χίου, νὰ συνευ-
φραίνηται μετὰ τοὺς ἄλλους ἱερέας φίλους του·
ἀλλὰ τῶρα παρὰ τὴν φιλικὴν ταύτην ἐπίσκε-
ψιν, ἀσχολεῖται καὶ εἰς ἔρευναν παλαιῶν Ἐπι-
γραφῶν Ἑλληνικῶν, ἡ λειψάνων τέχνης ἀρ-
χαίας ὀπωκωνδήποτε. Ἄν ἡ ἐπιγραφή ἢ τὸ
λειψάνον δύναται νὰ μεταφερθῆ, τὸ φέρει αὐ-
τὸς εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς πόλεως; ἀν' ἦναι
ὀλίγον βαρύτερον μεταχειρίζεται τὴν βοήθει-
αν τῶν Βολισσιῶν, διὰ νὰ τὸ καταβάσῃ εἰς
τὴν πόλιν; ἀν' ὅμως σιμὰ τοῦ βάρους εἶναι καὶ
προσκολλημένον εἰς τὴν γῆν, δίδει τὴν εἶδησιν
εἰς πολίτας, διὰ νὰ γνωρίζωσι καὶ τὸν τόπον,
καὶ ν' ἀγρυπνώσιν εἰς τὴν φύλαξιν αὐτοῦ. Εἶ-
χε πρότερον μεγάλην εὐσίαν εἰς τοὺς Ἄγ-
γλους, ἐκ τῶν ὁποίων ἐγνώρισε πολλοὺς πε-
ριηγητὰς; ἀφου ὅμως ἔμαθεν, ὅτι μᾶς γυμνό-
νουν καθημέραν ἀπὸ τὰ πολῦτιμα τῆς προ-
γονικῆς δόξης δείγματα, καὶ τὰ μεταφέρουσιν
εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἡ θεὰ των γίνεται εἰς
τοὺς λοιποὺς Εὐρωπαίους δύσκολος, καὶ εἰς
ἡμᾶς τοὺς ταλαιπώρους κτήτορας ἀδύνατος,
δὲν ἀρκεῖται πλέον νὰ τοὺς βλέπῃ, καὶ νὰ τοὺς
παρατηρῆ μετὰ ζηλοτυπίαν; ἀλλ' εὐθύς ὅταν ἀ-
κούσῃ Ἄγγλον ἐπιδημοῦντα εἰς τὴν Χίον, τὸ
μηνύει πρῶτον εἰς τοὺς Βολισσινοὺς, ἔπειτα
πέμπει ἀποστόλους εἰς τὰ λοιπὰ χωρία, καὶ
ἐμπνέει εἰς ὄλων τῶν κατοίκων τὰς ψυχὰς τό-
σον φόβον, ὅσον ἤθελεν ἐμπνεύσειν ἡ παρου-
σία ληστῶν. Πῶς ἦτο δυνατόν, φίλε μου, νὰ
κρατήσω τὸν γέλωτα, ὅταν με ἠρώτησε μετὰ
σωσά του, ἀν' ἦτο δυνατόν νὰ στήσωμεν εἰς
τὰ κεραμίδια τῆς Βολισσιῆς Ἐκκλησίας Τη-
λεγραφικὸν ὄργανον! νὰ μηνύῃ γρηγορώτερα
εἰς ὅλα τὰ πέρατα τῆς νήσου τοὺς κινδύνους
τῶν κατοίκων.

Ἄ! μ' ἔλεγε μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀν' εἶχα ἐ-
ξουσίαν!—Τί ἤθελες κάμειν, Δέσποτά μου!
—Νὰ περιέλθω ὄλην τὴν Ἑλλάδα, νὰ συνα-
θροίσω ὅσα ἦτο δυνατόν νὰ εὐρῶ ἀντίγραφα
Ἑλληνικά, λιθικὰ ἐπιγραφὰς, καὶ τέχνης
λειψάνα παντοῖα, καὶ νὰ τὰ θησαυρίσω ὅλα εἰς
τὴν πόλιν μας.—Καὶ σὲ τὸ συγχωροῦσιν αἱ
ἄλλαι πόλεις;—Ὅλη ἡ Ἑλλὰς σήμερον εἶναι
μία ψυχὴ καὶ μία πόλις; κάνεις ἀπὸ τοὺς ὄν-
τως φιλογενεῖς Ἑλληνας δὲν στοχάζεται τὴν
Χίον ὡς πόλιν χωριστὴν, ἀλλ' ὡς τῆς μεγά-
λης καὶ κοινῆς πόλεως τὸν ἀρμοδιώτερον τό-
πον εἰς φυλακὴν τοιούτων κειμηλίων.—Ἐπει-
τα, Δέσποτά μου;—Ἐπειτα; Εἰς μὲν τοὺς
Ἑλληνας ἐνοπίους καὶ ξένους ν' ἀφίγω νὰ τὰ

θεωρῶσι δωρεάν· εἰς δὲ τοὺς ἀλλογενεῖς νὰ τὰ δείχνω μὲ πληρωμὴν.— Ἀλλὰ συγχώρησέ με νὰ σέ εἶπω, ὅτι μεταβάλλεις τὸ πρᾶγμα εἰς ἐμπορίαν. Ἀλλογενεὴς ἤμην κ' ἐγὼ εἰς τοὺς Ἡαρισίους, ὅπου εὐρίσκονται πολλὰ τοιαῦτα συναθροισμένα τῶν προγόνων μας κειμήλια· ἀλλὰ τὸ κοινωνικώτατον καὶ φιλανθρωπώτατον γένος τῶν Γάλλων, εἰς ὅλους ὅλα τὰ κατέστησε κοινά· ὡστ' εἶναι τόσον εὐκόλον νὰ ἐμβῆς εἰς τὰς Βιβλιοθήκας καὶ τὰ Μουσεία τῶν, ὅσον καὶ εἰς τὸν ἰδιὸν σου οἶκον.— Ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ τὴν πληρωμὴν δὲν τὴν ζητῶ ὡς μισθόν.— Ὡς τί λοιπόν;— Τὴν ἐπιβάλλω ὡς ποιήνῃ δι' ὅσα μᾶς ἐστέρησαν, καὶ δὲν παύουν νὰ μᾶς στερεῶσι καθημέραν. Συγχωρημένη, ἢ μᾶλλον ἐπαινετή, ἦτον ἡ ἀχόρταστος ἐπιθυμία νὰ γυμνῶσι τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ καλὰ τῆς, ἐνόσω ἡ Ἑλλάς ἐκοιμάτο εἰς τὸν χάλκινον ὕπνον τῆς βαρβαρότητος· διότι τότε δὲν μᾶς ἔκλεπταν, ἀλλ' ἔσωζαν ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν, ὡς ἀπὸ Χάρυβδιν, τὰ σωτηρίας ἄξια κειμήλια τῶν προγόνων μας. Ἐὰν τότε κατὰ τύχην ὁ ἀλλογενεὴς εὕρισκεν εἰς τὸν οἶκόν μου ἀντίγραφον Ἑλληνικόν, ἤθελε κάμειν ἔργον ἀξιόπαινον θεραπεύων τὴν τυφλήν μου αἰσχροκέρδειαν, διὰ νὰ λυτρώσῃ πρᾶγμα πολυτίμον ἀπὸ τὰς ἀπαιδεύτους χεῖράς μου, καὶ τὰς ἐτι ἀπαιδεύτους τῆς Παπαδῆας μου, ἢ ὅποια μόνον τὰ καθαρά χαρτῖα σέβεται, καὶ σχίζει ὅσα βλέπει γραμμένα ὡς ἄχρηστα πλέον εἰς γραφήν. Τόση ἦτον ἡ τότε δυσυχία τοῦ γένους.— Ἀλλὰ καὶ σήμερον, μήπως εἰμεθ' εὐτυχέστεροι;— Μὴ βλασφημῆς τέκνον μου. Ἡ παιδεία βέβαια εἶναι μακρὰν, πολλὰ μακρὰν ἀκόμη ἀπ' ὅσον ἔπρεπε κ' ἐδύνατο νὰ λάβῃ πλατυσμόν· ἀλλ' ὁμως ἀπεκτήσαμεν κἂν ὅ,τι πρὸ πενήτηντον χρόνων μᾶς ἔλλειπε, τὴν αἴσθησιν, λέγω, ὅτι μᾶς λείπουν πολλά. Τὰ γυμνάσια τῶν ἐπιστημῶν πληθύνονται καθημέραν, αἱ διδασκαλικαὶ καθέδραι ἐλευθερόνονται ἀπὸ τὸ βάρος τῆς σχολαστικῆς μωρίας, καὶ κατέχονται ἀπὸ διδασκάλους σοφοὺς καὶ ζηλωτὰς τοῦ σοφισμοῦ τοῦ γένους τῶν ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους, βλέπεις, πολλοὶ εἶναι στολισμένοι μὲ παιδείαν, καὶ ἂν εἰμὴν τινες μὲ τῆς ἀμαθείας τὴν λέραν, ἢ προθυμοῦνται νὰ τὴν πλύνωσι, καθὼς ἐγὼ, ἢ πληρώνουσι τὰ πλουσιὰ τῶν ἄλλων. Τί γελᾷς; μὴ μοῦ ἐφυγε λόγος ἀνόητος ἀπὸ τὸ στόμα;— Ὅχι. Δέσποτά μου· μὲ εὐφρανεν ἡ προσφυῆς παραβολή σου. Λουτρὸν ἀληθῶς εἶναι ἡ παιδεία.— Καὶ λουτρὸν θαυμάσιον· ὅσῳ κ' ἡ ἀπὸ ἀνάγνωσιν, ἢ σοφῶν ἀνδρῶν συνομιλίαν, ἐλευθερωθῶ ἀπὸ κάμμιαν πρόληψιν, χαίρω ὡς καθαρισμένος

ἀπὸ μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς μου λέρας. Ἀλλὰ δὲν ἐτελείωσα τὸν λόγον μου. Οἱ ἀλλογενεῖς Ἑυρωπαῖοι, καὶ ἐξαιρέτως οἱ σοφοὶ τῶν περιηγηταί, ἐπληροφόρησαν ἀπὸ τὴν αὐτοψίαν, ὅτι δὲν ἦσαν ἀλαζόνος κόμπιοι ὅσα πρὸ ἐτῶν τινῶν ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς εἰς ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους συμπατριώτας περὶ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν πλέον νὰ μᾶς ἀρπάξωσι, μὲ πρόφασιν φυλακῆς, ὅ,τι εἰμεθα καλοὶ νὰ φυλάξωμεν ἡμεῖς. Ἐξεναντίας, ἐχρεωστοῦσαν, ὅσῳ κ' εὕρισκον ἀντίγραφον εἰς χεῖρας ἀγγραμμάτου, νὰ δίδωσι τὴν εἶδησιν εἰς τοὺς διδασκάλους καὶ ἐπιτρόπους τῶν ἐπιστημοτέρων γυμνασίων, νὰ τὸ ἀγοράξωσι, καὶ νὰ τὸ ἀποθέτωσιν εἰς τόπον ἀσφαλῆ. Τοῦτο καὶ τοὺς ἀλλογενεῖς ἤθελε δείξειν ὅτι φυλάσσουν ἀληθῶς εἰς τὴν καρδίαν τὴν ὅποιαν ἐπαγγέλλεται τὸ στόμα τῶν φιλοσοφίαν, καὶ ἡμᾶς ἐνυσχύσειν βλέποντας, ὅτι μᾶς ἀντευεργετοῦσι δι' ὅσας ἔλαβον μεγάλας εὐεργεσίας ἀπὸ τὰ συγγράμματα τῶν προγόνων μας.— Ἡὸσας καὶ ποίας;— Ἰκανὸς δὲν εἶμαι νὰ κρίνω πόσας καὶ ποίας ἀκριβῶς· σ' ἀκούω καθημέραν ἐγκωμιάζοντα τὴν εὐνομίαν, τὴν σοφίαν, τὰ ἔθη καὶ ἠθῆ, μὲ συντομίαν, τὸν πολιτισμὸν τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, καὶ πιστεύω, ὅτι δὲν με ἀπατάς. Εἰς τὴν Γαλλικὴν Γλῶσσαν, ἤγουν τὴν γλῶσσαν τοῦ πλείον πολιτισμένου Εὐρωπαϊκοῦ ἔθνους, δὲν εἶμαι ἀρκετὰ δυνατὸς, οὐδ' ἀνέγνωσ' ἀκόμη πολλὰ τῶν βιβλίων ἀπὸ τὰ ὀλίγα ὁμως γινώσκῃ εἰς ἐμέ, καὶ ἀπ' ὀλίγας τινὰς μεταφράσεις, ὅσων ἡ ἀνοσία δὲν ἴσχυσε νὰ ἀφανίσῃ τοῦ πρωτοτόπου τὸ ἄλας, ἐσυμπέρανα, ὅτι ἀληθῶς τῶν Εὐρωπαίων ὁ πολιτισμὸς ἔκαμε μακροτέρας προόδους· ἀλλ' ἐσυμπέρανα καὶ τοῦτο ἐνταῦτῳ, ὅτι χωρὶς τῶν Ἑλλήνων τὴν βοήθειαν ὁ πολιτισμὸς τῶν ἐκινδύνευε ν' ἀργήσῃ εἰς πολλὰς ἀκόμη ἑκατονταετηρίδας.

— Ἡὸς τοῦτο;— Ἡὸς; Ἐξεύρεις καλῆτερά μου, ὅτι ἀφανίσθησαν Ἑλληνικὰ συγγράμματα πάμπολλα· ἐρωτῶ σε ἂν ἡ τοιαύτη δυσυχία δὲν ἐδύνατο νὰ ἦναι βαρυτέρα, ἤγουν ν' ἀφανισθῶσιν ὅλα, καὶ νὰ μὴ μείνῃ ἄλλο, πλην μόνῃ ἡ ἀνωφελὴς μνήμη τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, ὡς τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Βαβυλωνίων, τῶν Μήδων, οἱ ὅποιοι, ἐὰν ποτε ἐπολιτίσθησαν, δὲν ἀφήκαν ἔχνος πολιτισμοῦ εἰς τὴν ὅποιαν ἐγεννήθησαν κ' ἐτάφησαν γῆν.— Τῶν ἐνδεχομένων ἦτο καὶ τόση δυσυχία.— Τότε, φίλε, ὅσον καιρὸν ἐδαπάνησαν, καὶ ὅσους κόπους ἐκοπίασαν οἱ πρόγονοί μας νὰ ὑψώσωσι τοῦ πολιτισμοῦ τὸν πύργον, τόσους κόπους ἐχρεώσῃ νὰ κοπιᾷσῃ, καὶ τόσον καιρὸν νὰ τριψῇ, ἕως

ν' ἀναβῆ εἰς τὸν ὅποιον εὕρισκεται πολιτισμοῦ βαθμὸν ἡ Εὐρώπη. Ἀλλὰ τώρα τί συνέβη; Ἐκέρδησε καὶ τὸν καιρὸν καὶ τοὺς κόπους, καὶ τοὺς μεταχειρίζεται νὰ ὑψῶν καθ' ἡμέραν ἀνώτερον τὸν Πύργον τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ πλατύνῃ τὸν ὄριζοντα, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ ὅσα ἦτον ἀδύνατον νὰ φανερωθῶσιν ἀκόμη εἰς ἐκείνους.— Ἐμείνε τώρα ν' ἀναβῶμεν καὶ ἡμεῖς τὸν πύργον.— Ὅχι μόνον ν' ἀναβῶμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ὑψώσωμεν μεγαλειότερον. Ἐξεύρεις τί συλλογίζομαι τὴν ὥραν ταύτην;— Τί;— Ἐκωφώθην ἀκούων καθ' ἡμέραν προφάσεις καιρῶν δυσκόλων, δυσυχίων, πενίας τοῦ γένους· καὶ ὁμως βλέπω, ὅτι εἰμεθ' ἀρκετὰ πλούσιοι νὰ φωτισθῶμεν, χωρὶς νὰ πτωχύνωμεν κανένα.— Μὴν εὕρηκες θησαυρὸν, Δέσποτά μου;— Εὕρημένος εἶναι δὲν εἶναι χρεῖα νὰ τὸν ζητῶ. Τὸ ὄλον κρέμαται ἀπὸ φρόνιμον οἰκονομίαν καὶ τὴν ὅπου καὶ καθὼς πρέπει δαπάνην τοῦ θησαυροῦ. Τί λέγεις;— Δὲν λέγω τίποτε προσμένω νὰ μάθω τὸν θησαυρὸν καὶ τὸν τρόπον τῆς οἰκονομίας του.— Ἐὰν, παραδείγματος χάριν, δὲν ἐχειροτονεῖτο Ἀρχιερεὺς, χωρὶς νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ στείλῃ μὲ δαπάνην του εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Εὐρώπης κανένα νέον τῆς ἐπαρχίας του, μικρὰν τάχα βοήθειαν ἤθελε ἀπολαύσειν τὸ γένος ἀπὸ τὴν φιλέλληνα ταύτην τῶν ἱερωμένων μας πρόνοιαν;— Ἀλλὰ πολλοὶ Ἀρχιερεῖς ἔκαμαν αὐτεπάγγελτοι εἰς ὅ,τι ζητεῖς σύ, Δέσποτά μου, νὰ τοὺς ὑποχρεώσῃς.— Διὰ τοῦτο μάλισα, ὅσοι δὲν ἐμιμήθησαν ἀκόμη τοὺς καλοὺς τούτους ποιμένας, εἶναι δίκαιον ν' ἀναγκασθῶσιν εἰς τὴν μίμησιν.— Ὅπως ἂν γένη, ὁ θησαυρὸς δὲν μὲ φαίνεται παχὺς.— Ἐχε ὀλίγην ὑπομονήν. Ἐὰν οἱ Ἀρχιερεῖς δὲν χειροτονῶσιν εἰς τὸ ἐξῆς Ἱερεῖς ἢ Διακόνους, χωρὶς νὰ λάβωσιν ἐξ αὐτῶν μικρὰν συνεισφοράν διὰ τὸ σχολεῖον τῆς πόλεως, ὅπου γίνεται ἡ χειροτονία, ὀλίγη νομίσεις ἀργυρίου ποσότης ὅτι θέλει συναχθῆν εἰς ὠφέλειαν τοῦ γένους; Οἱ Δυτικοὶ χριστιανοὶ ἑκατηγόρησαν πολλάκις ἀδίκως τὸν κληρὸν μας, ὡς Σιμωνικούς, τοὺς μὴ ἔχοντας ἄλλοθεν νὰ τραφῶσι πλην ἀπὸ τὸν ναόν, ἔχοντες αὐτοὶ καὶ βασιλικὰς δωρεάς. Ἐνδοξὸν εἶναι εἰς τοὺς ἱερωμένους μας νὰ δείξωσιν εἰς τοὺς κατηγόρους, ὅτι ἀγιάζουσι τὴν ζωοτροφίαν τῶν, χωρίζοντες αὐτῆς μερίδα διὰ τὸν φωτισμὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τοὺς κοσμικοὺς. Ὀλίγον τάχα θέλει προχωρήσειν ἡ παιδεία μας, ἐὰν οἱ κατὰ πόλεις δημογέροντες ὑποχρεώσωσι μὲ κοινήν ψῆφον τοὺς πραγματευομένους νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὰς πραγματείας μικρὸν, πολλὰ μικρὸν καὶ

ἀνεπαίσθητόν τι μέρος ἀργυρίου εἰς βοήθειαν σχολείων;— Ἐγείνε καὶ τοῦτο εἰς πόλεις τινὰς.— Ἀλλὰ διατί νὰ μὴ γένη καὶ ὅπου δὲν ἔγεινεν ἀκόμη;— Ὅταν τὸ πολιτικὸν σύστημα εὐτυχῆ, περιττὸν ἴσως εἶναι ν' ἀναγκάζωνται τὰ μέλη του νὰ τὸ κατασῆσωσιν εὐτυχέστερον. Ἀλλ' ὅταν ἡ δυσυχία τοῦ ὁμοιάζῃ τὴν σημερινὴν ἡμῶν δυσυχίαν, χρεωσοῦν οἱ κατὰ πόλεις πρόχοντες νὰ βάλωσι τοὺς ἀργοὺς πολιτὰς εἰς μίμησιν τῶν ἐργαζομένων.— Ἡ βία δὲν μ' ἄρεσε ποτέ.— Ἄν ἐννοῆς βίαν τυράννων, ἐγὼ οὐδὲ νὰ τὴν ἀκούσω ὑποφέρω· ἀλλ' εἶναι βίας τρόποι πολλοὶ, καὶ παρὰ πᾶσαν ἄλλην ἡ δρασικώτερα εἶναι τῆς ἐντροπῆς ἢ βία. Ἄς ἐπαινῶνται οἱ χρηστοὶ πολῖται τόσον, ὥστε νὰ ἐνοχλῆ ὁ ἐπαινος τὰς ἀκοὰς τῶν ἀδιαφόρων, καὶ θέλεις ἰδεῖν τί δύναται νὰ κάμῃ τοιαύτη ἐνόχλησις. Δὲν σε φαίνεται παράδοξον, ὅτι οἱ γείτονες ἡμῶν Ψαριανοὶ δὲν ἐφρόντισαν ἀκόμη νὰ συστήσωσι σχολεῖον ἀνάλογον μὲ τὴν χρηματικὴν αὐτῶν δύναμιν; καὶ πολὺ πλέον παράξενον, ὅτι οἱ πλουσιώτεροι τῶν Ψαριανῶν Ἰδιῶται προσμένουν νὰ γένωσι καὶ οἱ λίθοι τῶν κατοικιῶν αὐτῶν χρυσοί, καὶ τότε νὰ αἰσθανθῶσιν ὅτι ὁ χρυσὸς εἰς ἀπαιδεύτων χεῖρας δὲν ἀξίζει τι πλέον, παρὰ τοὺς λίθους, μὲ τοὺς ὁποῖους κτιζονται οἱ τοῖχοι; Δὲν τὸ κρίνεις πονηροῦ βασκανίαν, ὅτι οἱ κατοικοῦντες τὸ Ἀμσελόδαμον Γραικοὶ δὲν ἐμιμήθησαν ἀκόμη τοὺς εὕρισκομένους εἰς Λιθόρνον καὶ Βιένναν ὁμογενεῖς, μ' ὄλον ὅτι δὲν εἶναι οὐτ' ὀλιγώτερον ἐκείνων δυνατοί, οὐτ' ὀλιγώτερον φιλογενεῖς;— Ἡρόσεχε, Δέσποτά μου, μὴ διὰ τὸν πολλὸν ὑπερπατρίδος ζῆλον κρίνης ἀδιαφορίαν τὴν ὀλίγων τινῶν ἡσυχίαν. Ἴσως τὴν ὥραν ταύτην ἢ κινουῦνται, ἢ μελετοῦν νὰ κινήθωσιν εἰς ὅσα καλὰ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου. Βλέπεις ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν ἤρχισαν νὰ συνεργῶσιν εἰς τοῦ γένους τὴν παιδείαν.— Αἱ τοιαῦται μάλισα θαυμάσια! Ἑλληνίδες, τὸ μέγα τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος καύχημα, ἔπρεπε νὰ κινήσωσι τοὺς ἕως τώρα ἀκινήτους Ἑλληνας. Ἄς κινήθωσι, καὶ τότε θέλω πληρῶσαι τὸν ἴσον ἐπαινον εἰς τοὺς ἀρχίζοντας τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ὡς καὶ εἰς τοὺς ἐργαζομένους ἀπὸ τῆς πρώτης ἐνόσω ὁμως στέκουσι μὲ τὰς χεῖράς σταυρωμένας, εἶναι κοινόν μας χρέος νὰ φωνάζωμεν εἰς αὐτούς. Τί ᾤδε ἐσήκατε ὄλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Ἀλλὰ βλέπω ὅτι δὲν σ' ἄρεσαν πολὺ τὰ λόγια μου.— Ἐξεναντίας, Δέσποτά μου, τὰ κρίνω κάλλιστα, καὶ διὰ νὰ σοῦ πειθῶ τὴν κρίσιν, θέλω παρακαλέσειν, ἂν μὲ τὸ συγχωρήσῃς, τὸν Ἡαριστινόν μου φίλον νὰ τυπώσῃ τοῦτον τὸν

διάλογον εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Βῆτα Ῥαφωδίας, ἃν καὶ δὲν ἔχη οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὸν Ὀμηρον, καὶ κινδυνεύει διὰ τοῦτο νὰ κριθῆ ἄτοπος.— Ἀπὸ κριτὰς ἴσως ἀδυνάτους νὰ διακρίνωσι καιροῦς, πρόσωπα καὶ πράγματα. Ἄν ὁ Ὀμηρος ἐκδίδεται διὰ κἀνὲν ἔθνος τῆς φωτισμένης Εὐρώπης, ἤθελ' εἶσθαι γελοῖον νὰ βάλῃς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τοὺς λόγους μου. Ἄλλ' ἡ ἐκδοσις γίνεται δι' ἡμᾶς, εἰς αὐτὴν τοῦ Ὀμήρου τὴν πατρίδα, τὴν Βολισσόν, καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τοῦ φωτισμοῦ μας, τὸν ὁποῖον διὰ πολλὰς αἰτίας συμφέρει νὰ ταχύνωμεν, παροκινούντες, παρακαλοῦντες, ἀναγκάζοντες εἰς τὸν ἄλλον εἰς ὅ,τι δύναται καλόν. Βάλε λοιπὸν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς Βῆτα Ῥαφωδίας τὸν Παπᾶ Τρέχαν, ὡς τὸν ἔβαλες καὶ εἰς τὴν Ἄλφα, τοῦτο μόνον φοβοῦμαι.— Τὸ τί, Δέσποτά μου;— Ὅτι ἐκεῖ μ' ἔδειξες, ὡς ἤμην ἀληθῶς τότε γελοῖον τὸ ὁποῖον ὅμως, ὡς μανθάνω, ἐσυνήργησεν εἰς πλειοτέραν ἀνάγνωσιν καὶ γνῶσιν τοῦ Ὀμήρου ἄλλὰ τώρα, ὅσα εἶπα μὲ φαίνονται σπουδαιότερα, καὶ φοβοῦμαι μὴ δὲν γεννήσωσιν ὅσον ἐγέννησαν καρπὸν τὰ γελοῖα. Σὲ βεβαιῶνω, τέκνον μου, ὅτι, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ καταστήσῃ τὸ γένος μας εἰς τόσῃ ἀνισθησίαν, ὥστε νὰ μὴ κινήται πλὴν ἀπὸ τὰ γελοῖα, προτιμῶ δι' ὠφέλειάν του νὰ φανῶ γελοῖότατος, παρὰ νὰ λαλῶ, ὡς πρέπει καὶ εἰς τὸ ἐπάγγελμά μου, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα μικρὰν παιδείαν. Μ' ὅλον τοῦτο, βάλε τὸν διάλογόν μας εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ῥαφωδίας. Οὔτε τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν θέλει βλάψειν, οὔτε τὸ καύχημα τοῦ γένους ἡμῶν, τὸν Ὀμηρον, ἀτμάσειν, ἂν φέρῃ εἰς κεφαλὴν τοῦ Χριστιανὸν ἱερέα· καθὼς δὲν ἀτμάσθη σχολιαζόμενος ἀπὸ χριστιανὸν ἀρχιερέα.

Ἐδῶ, φίλε, ἔκοψε τὸν λόγον ὁ Παπᾶ Τρέχας, κ' ἐνόμισα, ὅτι τὸν ἐτελείωσεν. Ἀφοῦ ἤνοιξε τὴν Ταβακοθήκην, κ' ἐπῆρα ταβίχον μὲ πολλὴν ἰλαρότητα τοῦ πρωσώπου. Ἰδὲ (μὲ λέγει), ἂν σ' ἀρέσῃ ὅ,τι μοῦ ἤλθε εἰς τὸν νοῦν τὴν ὥραν ταύτην.— Τί, Δέσποτά μου;— Νὰ προβάλω εἰς τοὺς πολίτας νὰ δέχωνται εἰς τὸ γυμνάσιον μὲ ἰδίαν αὐτῶν δαπάνην ἕνα πτωχὸν νέον ἀπὸ κάθε χωρίου, καὶ ἀφοῦ τελειώσῃ τὸν δρόμον τῶν μαθημάτων, ἄλλον εἰς τὸν τόπον ἐκείνου.— Ἐξεύρεις ὅμως, Δέσποτά μου, τὸν ἀριθμὸν τῶν χωρίων; ἐξηντατέσσαρας μαθητὰς νὰ φορτίσῃς τὴν πόλιν!— Αἶ! πάλιν προφάσεις πενίας, πάλιν ἐμπόδια. Εἶναι τάχα τὸσον δύσκολον νὰ εὐρεθῶσιν ἐξηντατέσσαρες πολῖται, νὰ τρέφῃ εἰς τὸν οἶκόν του καθεὶς ἕνα νέον ὡς υἱόν, ἢ καὶ ἂν θέλῃς, ὡς ὑπῆρέ-

την, τοῦτο μόνον προνοῶν, νὰ μὴ ζητῆ ἀπ' αὐτὸν ὑπηρεσίας, οὔτε δουλικὰς, ὥστε νὰ κάμωσι τὸν νέον ἀντὶ λογίου ἀνδρός λογίον ἀνδράποδον, οὔτε τόσον πολλὰς, ὥστε νὰ βραδύνωσιν ὑπέρμετρα τὴν προκοπὴν του; Τοιοῦτον ὄντως Ἑλληνικὸν ἔργον ἂν κατορθωθῆ εἰς τὴν Χιον, εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ἄλλας τινὰς ἐπισήμους πόλεις, εἰς πολλὰ μικρὸν καιροῦ διάστημα θέλεις ἰδεῖν ἐξηπλωμένην εἰς ὅλον τὰ γένος τὴν παιδείαν, καὶ τὴν ἀχώρισον αὐτῆς ἀρετὴν.— Ἀχώρισον! Δέσποτά μου,— Δὲν μὲ λανθάνει, ὅτι δὲν ὠφελεῖ ὅλους ἐπίσης ἡ παιδεία· γνωρίζω καὶ λογίους τινὰς, εἰς τοὺς ὁποίους ἐσύμφερε πολὺ νὰ ἦναι ἀγράμματοι. Ἀλλὰ τὸ πᾶν, φίλε, κρέμεται ἀπὸ τὸν πολλὰ εὐκόλον τοῦτον λογαριασμόν. Πόθεν γεννῶνται εἰς τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν τὰ πλειότερα κακά, ἀπὸ τοὺς ἀπαιδεύτους, ἢ ἀπὸ τοὺς κακομεταχειριζομένους τὴν παιδείαν; Ἀπὸ τοὺς πρώτους, ἐγὼ πιστεύω. Ἐπειτα ὑπόθεσε καταδικασμένους ἀδικῶς εἰς σκοτεινὴν φυλακὴν πολλοὺς, οἱ ὁποῖοι καταπατοῦν ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ συντρίβουσι τὰ μέλη των διὰ τὸ σκότος. Τὸ συντομώτερον καὶ φιλανθρωπότερον εὐεργέτημα εἶναι νὰ ἐμβάσῃς λύχνον εἰς αὐτοὺς, ἂν ἦναι νύξ, ἢ τὸν ἥλιον, ἀνοίγων θύρας καὶ παράθυρα, καὶ ὄχι νὰ συλλογίζεσαι, ὡς ἐνδεχόμενον νὰ φονεύσῃ τις ἐξ αὐτῶν τὸν ἐχθρόν του, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ εἰς τὸ σκότος. Ἀκόμη χθὲς ἀνέγνωσα τὰ χρυσὰ ταῦτα τοῦ Ἀλεξανδρέως Κλήμεντος λόγια, « Ἡ ἀπαιδευσία πολλὴν ἐνδίδωσι ροπὴν εἰς ἀδικίαν. » Ἡ παιδεία τέκνον μου (τώρα τὸ καταλαμβάνω ὁ δυστυχῆς), ὅταν ἦναι μοιρασμένη ἀναλόγως εἰς ἔθνος ὀλόκληρον, γίνεται φραγμὸς καὶ τοῖχος εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν κακῶν ἀνθρώπων, καὶ ἂν δὲν τῶν διορθώσῃ τὴν ψυχὴν, τοὺς ἀναγκάζει καὶ μὴ θέλοντας νὰ φαίνωνται καλοί. Τίνας ἀδικουσι πλέον εὐκόλα οἱ ἀδικοὶ; τοὺς ἀπαιδεύτους, καὶ διὰ τοῦτο ἀδυνάτους νὰ γνωρίσωσιν, ἢ νὰ ὑπερασπίσωσι τὰ δίκαιά των. Τίνας ἐκδύνουσι οἱ κλέπται; τοὺς ἀνικάνους νὰ φυλάξωσι τὰ κτήματά των. Τίνας ἀπατώσιν οἱ πλάνοι; ὅσους ἡ ἀπαιδευσία ἔκαμεν εὐκόλους νὰ πλανῶνται. Ποίαις γυναῖκας φθείρουν χωρὶς πολὺν κόπον οἱ μοιχοί; τὰς στερημένας ἀπὸ καλῆν ἀνατροφὴν. Ποῦ συχάζουσι τὸ πλεόν οἱ μάγοι καὶ οἱ ἐπαιδοῖ; εἰς τὰ βάρβαρα ἔθνη. Αὐτὸ τὸ κοινῶς διδόμενον εἰς αὐτοὺς ἐπίθετον, Λαοπλάνοι, δείχνει τὴν ἀλήθειαν τοῦ γινομένου· δὲν τοὺς ὀνομάζει κἀνεὶς Ἀνθρωποπλάνους, ἐπειδὴ κἀνεὶνα ἔχοντα ἀνθρωπικὸν νοῦν δὲν εἶναι καλοὶ νὰ πλανήσωσιν ὅλη των

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Ἐν Σαύρονη παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Βι-
 βλιοπώλῃ Κυρίῳ Ι. Μάγνητι.
 Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τοῖς Βιβλιοπώλαις Κ.
 Σ. Ἀνδρεάδῃ, καὶ Ν. Δεπάστα.
 Ἐν Ἀθήναις, παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ Κ. Ἐμμ. Γεωργίου.
 Ἐν Φιλιππουπόλει, παρὰ τῷ Βιβλ. Κ. Α. Ἀγγελίδῃ.
 Ἐν Ἀδριανουπόλει, παρὰ τῷ Κυρ. Ἀιδεινογίου.
 Ἐν Κυδωνίαις, παρὰ τῷ Κυρ. Κ. Πανταζοπούλῃ.
 Ἐν Κεσιανίῳ, παρὰ τῷ Ἑλληνοδ. Κ. Γρηγοριάδῃ.
 Ἐν Αἰδινίῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Σαϊζάνῃ.
 Ἐν Σύρῳ παρὰ τῷ Ἑλληνοδιδασκ. Κ. Γ. Κουϊμζέλη.
 Ἐν Καλλιπόλει, παρὰ τῷ Κ. Α. Σιδερίδῃ.
 Ἐν Χίῳ παρὰ τῷ Κυρ. Ν. Πουλάκῃ.
 Ἐν Ἰσραήλ, παρὰ τῷ Κ. Η. Περδικίδῃ.
 Ἐν Μιτυλήνῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Γ. Γρηγοριάδῃ.
 Ἐν Κερκίρᾳ παρὰ τῷ ἔλληγιμῳ Κυρ. Γ. Ῥωμανῷ.
 Ἐν Ζακύνθῳ, παρὰ τῷ Κυρ. Μ. Βερτέλῃ.
 Ἐν Κυθήροις παρὰ τῷ Κυρ. Α. Βαρβαρίτῳ.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, παρὰ τῷ Κυρ. Ι. Παιονίδῃ Ἰατρῷ.
 Ἐν Ἰωαννίνοις, παρὰ τῷ ἱεροδ. Σωφρονίῳ Νικολάου.
 Ἐν Κρήτῃ παρὰ τῷ Κυρ. Α. Πλούρ.
 Ἐν Μαγνησίᾳ παρὰ τῷ Κυρ. Η. Βουρελάκῃ.
 Ἐν Βουσόλοις, παρὰ τῷ Σχολάρχῃ Κ. Γ. Μ. Ῥαζῆ.
 Ἐν Ἀκροπέδῳ (Βουρνόβα) παρὰ τῷ Κυρίῳ Ν. Γ.
 Σταμπολῇ.
 Ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Θεολόγῃ, Διευθυν-
 τῇ τοῦ Ἑλλ. Ταχυδρομείου.
 Ἐν Νέᾳ Ἐφέσῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Δ. Συνεφιᾷ.
 Ἐν Ἰθάκῃ παρὰ τῷ ἔλλογ. Κυρίῳ Ι. Καραβία.
 Ἐν Κεφαλληνίᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Κ. Δαρμάρῳ Τελώνῃ.
 Ἐν Αἴνῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Μ. Σαμουιλίδῃ.
 Ἐν Βώλῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Παπαγιαννοπούλῃ.
 Ἐν Κύπρῳ παρὰ τῷ Ἐξ. Κυρίῳ Η. Βοντιτσάνῳ.
 Ἐν Μασσαλίᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Φ. Βουτσινᾷ.
 Ἐν Σάμῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Μ. Καψάλῃ.
 Ἐν Ἀτταλείᾳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Ν. Δανιήλογλου.

ΤΜΗΜΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΩΣ.

Κύριε Κ. Θεολόγῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Παρακαλεῖσθε νὰ εἰσπράξητε τὰς συνδρομὰς Καίρου.
 Κύριε Δ. Συνεφιᾷ εἰς Νέαν Ἐφεσον. Δὲν ἐννοοῦμεν πρὸς τί τοσαύτῃ βραδύτητι παρὰ τῶν αὐτόθι ΚΚ. Συνδρο-
 μητῶν ἡμῶν πρὸς ἐξόφλησιν τῆς συνδρομῆς των' διὸ παρακαλεῖσθε καὶ πάλιν νὰ ἐπιπεύσητε αὐτὴν ὅπως δῆποτε.
 Κύριε Δ. Εὐκλείδῃ, διδάσκαλε εἰς Κωνσταντινούπολιν. Εἰ καὶ πολλάκις σὰς ἐγγράψαμεν, οὐδεμίαν παρ' ἡμῶν
 ἐλάβομεν ἀπάντησιν, διὸ παρακαλεῖσθε νὰ λύσητε τὴν σιωπὴν.

ΕΙΔΟΘΗΟΙΗΣΙΣ.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀπανταχοῦ ἀνταποκριταὶ ἡμῶν ἵνα ἐπισπεύσωσι τὴν εἰσπραξίν των καθυστερουμένων μέ-
 χρι τοῦδε συνδρομῶν, καὶ ἀποστείλωσιν ἡμῖν αὐτὰς ὅσον τάχιστα.

Ἡ Νέα Ἀποθήκῃ ἀγοράζει τὸ Ζ'. Η'. καὶ Θ'. αὐτῆς φυλλάδιον.

Οἱ προμηθεύοντες πρὸς τὴν Ἀποθήκην δέκα συνδρομητὰς, προπληρόντορας τὴν εξαμηνιαίαν συνδρομὴν,
 καὶ ὑποχρεωμένους εἰς ἐτησίαν, λαμβάνουσιν ἀνὰ ἕν ἄντίτυπον δωρεάν.

Αἱ πρὸς τὴν Νέαν Ἀποθήκην ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ ἐπιγράφωνται πρὸς τὸν κρατοῦντα τὴν ἀλληλογραφίαν
 αὐτῆς Κ. Γ. Α. Κασιμάτῃν' νὰ συσταίνωνται δὲ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Κυρίου Ι. Μάγνητος, καὶ νὰ στέλ-
 λωνται ἐλεύθεραι τέλους ταχυδρομικοῦ.

Ἡ Ἀποθήκῃ ἀναγγέλλει εἰς τὸ ἐξώφυλλον αὐτῆς περὶ παρτὸς ἐκδιδομένου νέου βιβλίου, ὅταν ἀποσταλῇ
 πρὸς τοὺς Συντάκτας ἐν ἄντίτυπον δωρεάν. Καταχωρεῖ δὲ καὶ Ἀγγελίας εἰς τὸ ἐξώφυλλον πρὸς ἅ γρ. τὸν
 στίχον.

Οἱ θέλοντες νὰ γέλνωσι συνδρομηταὶ τῆς Νέας Ἀποθήκης θέλουσι λαμβάνει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Α'. φυλλαδίου
 ἐκτὸς τοῦ Ζ'. Η'. καὶ Θ., τὰ ὅποια ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐλλείπουσιν, ἀλλ' ὑποσχόμεθα, ὅτι θέλομεν τὰ ἀναπληρώσει
 κατόπι ὅπως δῆποτε.

Ἐκαστος συνδρομητῆς εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀποδόσεως τῆς αὐτοῦ συνδρομῆς ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ἔντυπον γραμ-
 μάτιον ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ Ταμίου τῆς Ἀποθήκης, ἢ παρὰ τοῦ οικείου ἀνταποκριτοῦ ἄλλως δὲν δικαι-
 οῦται νὰ ἀποποιηθῇ τὴν πληρωμὴν.

Συνεπεῖα τῆς ἀρίστης ὑποδοχῆς ἧς ἔτυχεν, ὡς εἶπετο, ἀπανταχοῦ παρὰ τῆς λογίους καὶ διδασκάλους τῆς
 Γαλλικῆς ἢ Ἀγγελίας περὶ ἐκδόσεως τῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν σοφὴν Εὐρώπην περιφήμου Μεθόδου τοῦ σοφοῦ Καθη-
 γητοῦ Αὐτῆς, τὸ βιβλίον ἤδη ἤρξατο ἐκτυπούμενον, διὸ παρακαλοῦνται ὅσοι τυχὸν ἔχουσιν Ἀγγελίας τῆς περὶ ἧς
 ἔ λόγος Μεθόδου, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὰς ὅσον τάχιστα εἰς τὸν ἐκδότην.